

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Birželio-June 9 d., 1975 m.

Kaina 15c

134

JAV LĖKTUVAS LAIMĖJO PLACIĄ RINKA

ENERGINGIAU RINKS LĖŠAS VLIKUI

Inkorporuoto Tautos Fondo visuotinis narių susirinkimas įvyko 1975 m. gegužės 31 d. Kultūros Židinyje, Brooklyn, N. Y. Iš susirinkimo eigos sužinota, kad Tautos Fondą inkorporuoti Vlikas pradėjo rūpintis 1972 m. Inkorporacija įvyko 1973 m. birželio 4 d., o 1974 m. buvo gautas Tautos Fondo operacijų ir aukų davėjų atleidimas nuo mokesčių (tax exempt). Pilnas savo operacijos inkorporuotas Tautos Fondas pradėjo š. m. pradžios.

Apie tai kalbėjo prel. Jonas Balkūnas, TF tarybos pirmininkas ir jos narys dr. Bronius Nemickas. Apie vykdomas operacijas kalbėjo Valdybos pirmininkas Aleksandras Vakselis, išdėstė Vytas Kulpas ir vaikus vedėjas Juozas Bagdonas. Konstatuota, kad nuo vasario 1 d. į Fondą įplaukė 46,484 dol. Šiomis dienomis pradėtas didysis vajuš. Tarybos vairs Jurgis Valaitis padarė pranešimą apie Vliko darbų finansavimą. Fondo statutu yra pasakyta, kad Fondas remia Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, ir, išimtiniais atvejais, kitų organizacijų panašią, t. y., Lietuvos laisvinimo veiklą.

Kanados Tautos Fondo atstovybės pirmininkas Augustinas Kuolas, apgailestaudamas kalbėjo apie PLB vadovybės kelis kartus spaudoje pasirodžiusius priekaištus dėl jo vadovaujamos atstovybės lėšų teikimo Vliko vadovaujamam Lietuvos laisvinimui. Jo vadovaujama atstovybė esanti išsidirbusi savo veiklos metodus, visai nekludanti Kanados Lietuvių Bendruomenei, su kuria yra labai geri santykiai.

Dr. Nemickas susirinkimui aiškino Tautos Fondo priimtą statutą. Pagal statutą Tautos Fondo nariai yra: (1) Asmenys, kasmet įneša nemažiau šimto (100) dolerių įnašą; (2) Tautos Fondo Tarybos direktoriai, Tautos Fondo valdybos nariai, Fondo atstovybių igaliojiniai ir komisių nariai kol jie eina savo pareigas; ir (3) Organizacijos (inkorporuotos ir neinkorporuotos) su Tautos Fondo Valdybos sutartomis sąlygomis. Aiškiniuose buvo paryškinta, kad asmenys, duoda didesnius įnašus, gali gauti kokią nors konkretų Lietuvos laisvinimo uždavinį ju įnašai turi būti sunaudoti. Diskusijose buvo mėsia mintis, jog Lietuvos laisvinimas yra pats svarbiausias uždavinys pavergtajai lietuvių tautai. Paveiksniam Lietuvos laisvinimo darui atlikti Tautos Fondui reikėtų energingai kaupti lėšas siekiant milijono ir daugiau dolerių.

Į naują Tautos Fondo Tarybą suvažiavimas išrinko: prel. Joną Balkūną, Augustiną Kuolą, Jurgį Valaitį, Aleksandrą Vakselį ir Aleksandrą Daunių. Septintą narį kiek vėliau pasikvies pati taryba. Taryba pirmininku išrinko prel. Balkūną, A. Vakselį vicepirmininku.

Suvažiavimą sveikino: Vliko pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas, A. Kuolas, dr. J. K. Avižienis, S. Vykintas. Posėdžiui pirmininkavo prel. J. Balkūnas, sekretoriavo p. Šidlauskienė ir J. Pumputienė. (E)

Portugalijos prezidentas, pirmą kartą po 58 metų, lankosi Prancūzijoje, kur viešės 4 dienas.

IŠ VISO PASAULIO

BEIRUTAS. — Libano civiliniai neramumai pasibaigė. Nuo balandžio 14, kada susišaudymas tarp atskirų grupių prasidėjo, vien Libano biznis prarado apie 500 mil. dol. Gatvėse barikados nuimtos, bankai atsidarė ir Beirute nesimato ginkluotų civilių.

ORANGE PARK. — Sovietų artistė Viktorija Fyodorova, kurios motina pagimdė ją po nelaimingos meilės su Amerikos laivyno karininku Maskvos ambasadoje, įsimylėjo Amerikoje lakūną Fred Pouy, kuris skraidė Pan American World Airways 707 lėktuvais. Sutauktuvės įvykis šį šeštadienį, Viktorijos viza baigiasi trečiadienį, tačiau imigracijos įstaiga sutiko ją neribotam laikui pratęsti.

ATENAI. — Graikas advokatas Stelios Papadimitriou paskelbė mirusio milijonieriaus Aristotile Onasis ranka parašytą testamentą. Jis savo žmonai Jacqueline Kennedy paliko 250,000 dol. metams, tačiau nurodė, kad iš tos sumos 50,000 dol. būtų padedami į banką vaikų Caroline ir John ateičiai. Onasio dukrė Christina irgi gauna po 250,000 per metus, tačiau jai palikta ir visu jo biznio įstaigų kontrolė.

HONG KONGAS. — Filipinų prezidentas F. Marcos lankėsi Kinijoje, su kuria Filipinai užmezgė diplomatinį ryšius. Jo garbei suruoštame bankete Kinijos vicepremieras Teng Haiso-ping pareiškė, kad Kinija niekada nebus "supergalybė", niekada kitoms šalims negrąšins ir jų nebus. Prezidentas Marcos aplankė ligoninę premjerą Chou En lajų.

KAIRAS. — Egipto laikraštis Akhbar el Yom šeštadienį paskelbė, kad prezidentas Sadatas ir prezidentas Fordas Austrijoje nutarė reikalauti, kad Izraelis pasitrauktų iš strateginių kalnų perėjimų Sinajuje: Gidi ir Mitla, o taip pat ir iš Abu Rudeis naftos šaltinių. Laikraštis nerašo, ką Egiptas duos Izraeliui už šį pasitraukimą.

NEW YORKAS. — Jungtinių Tautų Saugumo Taryba 10-3 balsais priėmė rezoliuciją, kuri uždraudžia parduoti ginklus, amuniciją, lėktuvus ar mašinas P. Afrikos karinėms jėgoms. Amerika, Prancūzija ir Britanija šią rezoliuciją vetavo.

BUENOS AIRES. — Argentinos prezidentė Maria Estela Peron paskelbė penktadienį dekretą, kuris pakelia net 65% pagrindinę darbininkų algą. Argentinos prekių kainos, nuvertinus jos valiutą, pakilo 50% ir metinė Argentinos infliacija siekia apie 80%. Tą pačią dieną, kai buvo pakeltos algos, Santa Fe mieste demonstravo apie 2,000 pilno liejyklų darbininkų, reikalaudami didesnių algų.

Prezidentui Geraldui Fordui ir jo žmonai Betty išvykus į Europą, jų dukrė Susan Ford šventė savo mokyklos uždarymą. Čia ji matoma Baltuosiuose Rūmuose šokanti su savo palydovu William Pifer, medicinos studentu.

IŠ L. K. B. KRONIKOS NR. 15

VILNIUS. — 1974 gegužės 16 Vilniaus Konservatorijos vyr. dėstytojas Aloyzas Jurgutis, keliaudamas po Europą, nelegaliai perėjo Jugoslavijos - Italijos sieną. Šiuo metu gyvena JAV.

1974 rugsėjo antroje pusėje Lietuvos KP CK agitacijos ir propagandos skyriaus vedėjo pavaduotoja Lamachina paskambino "Žinijos" pirmininkui J. Nekrošui ir pareikalavo atleisti M. Jurgutienę iš darbo. Rugsėjo 22 Jurgutienėi reikėjo atleisti savo darbovietę.

Jurgutienė keletą kartų buvo saugumo tardoma. Saugumiečiai pareikalavo, kad Jurgutienė paviektų savo vyrą ir šis nedalyvautų lietuvių emigrantų veikloje. Už tai pažadėjo jai su dukra Daina išleisti į užsienį.

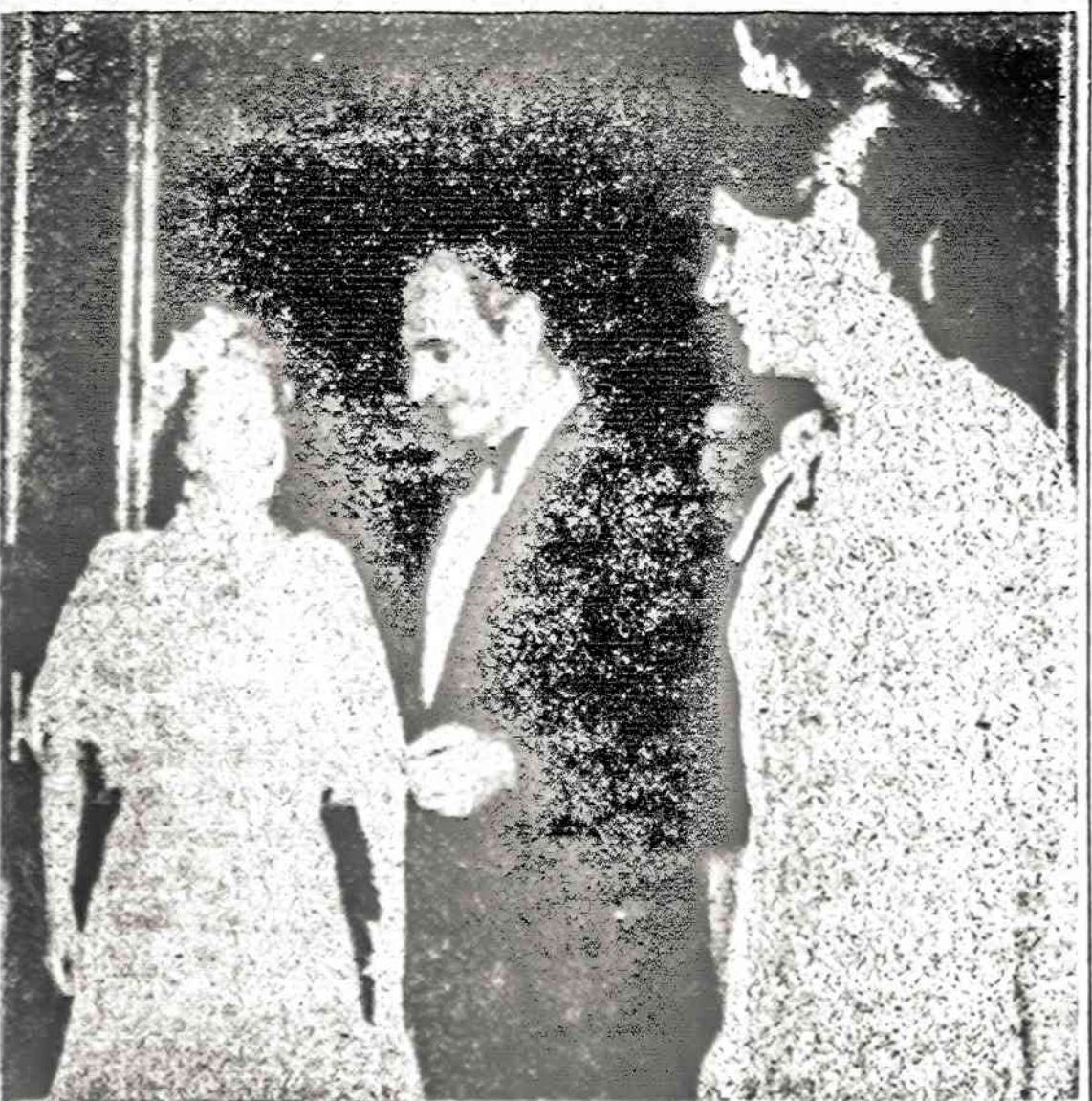
Jurgučio dukra Daina taip pat buvo du kartus tardyta.

Aloyzo Jurgučio byla Saugumo komitete veda papulkininkis Baltinis ir majoras Kovaliovas. Saugumiečiai stengiasi Jurgutį

apšmeižti Vilniaus inteligentijos akyse, pavaizduodami jį kaip amoralų žmogų.

KAUNAS. 1975 vasario iš 10 į 11 naktį Praveniškių lageryje (Kaunas, 2,34251, oš 12-8) kažkas žiauriai sumušė Virgilijų Jaugelį, kuris buvo nuteistas 1974 gruodžio mėnesį. V. Jaugelis buvo pasiūstas į pačią bloką, gausią kriminalistų brigadą. Visuotinė manoma, kad šis V. Jaugelio sumušimas nėra atsitiktinis, o saugumo kerštas už jo drąsiai laikyseną tardymo ir teismo metu. Šiuo metu V. Jaugelis yra nugebentas į Vilnių ir randasi kalėjimo ligoninėje. Kadangi galva sugipsuota, manoma, kad mušimo metu sulaužyti galvos kaulai.

BELFASTAS. — Šiaurinėje Airijoje bomba sužeidė moteriškę kapinėse, kai ji bandė pataisyti ant neseniai supluto kapo padėtas gėles ir vainikus.

Irano neseniai lankėsi Britanijos karalienė Motina, kairėje. Ją palydi Irano šachas Pahlevi ir imperatorienė Farah.

Amerikoje platina sovietų šampaną

NEW YORKAS. — Pepsico bendrovės pirmininkas Donald Kendall pardavė sovietams keletą savo Pepsi Cola gėrimų įmones ir pažadėjo Amerikoje išplatinti sovietų gaminamus gėrimus. Kendall perleido šį uždavinį Monsiur Henry bendrovei, kuri pardavinėja sovietų vodkai "Stolichnaja", o dabar išpareigojo platinti ir sovietų šampaną "Nadzorovja".

Iki šiol Amerikoje pasirodė dvi rūšys rusiško šampano: "Nadzorovja Extra Brut" ir "Nadzorovja Brut". Abu vynai gaminami prie Juodosios jūros esančiame Abrau-Dyurso vynuogynė, netoli Krasnodaro. "Extra Brut" parduodamas po 13 dol. už bonką, o "Brut" po 9.95. Tuo sovietiškas šampanas bus brangesnis už panašius Kalifornijos šampanus ir susilygins su prancūziškai šampanais.

Filipinai nutraukia ryšius su Taiwanu

MANILA. — Filipinai oficialiai painformavo Tautinės Kinijos ambasadorių Liu Chieh, kad birželio 11 d. Filipinai užmezga diplomatinį ryšius su Kinija. Užsienio reikalų ministeris patvirtino, kad Filipinų ambasadorius Taiwanė Ismael Lapuz yra atšaukiamas namo.

Filipinų vyriausybė nusileido Kinijos reikalavimui nutraukti ryšius su Taiwanu. Tautinė Kinija turėjo Filipinuose antrą didumų užsienio atstovybę. Ambasadorius Liu rengiasi išvažiuoti prieš birželio 11 d.

DETROITAS. — Naujų automobilių gamyba praėjusią savaitę buvo 25% didesnė už paskutinės savaitės, tačiau 16% mažesnė už praėjusių metų tą patį laikotarpį.

BELGIJOS VYRIAUSYBĖ ATLAIKĖ PRANCŪZIJOS VALDŽIOS SPAUDIMĄ

BRIUSELIS. — Šeštadienį Belgijos vyriausybė padarė sprendimą pirkti savo aviacijai amerikietiškus F-16 lėktuvus, kuriuos kiek anksčiau pasirinko ir kitos trys Nato valstybės: Norvegija, Danija ir Olandija. Tą pačią dieną Norvegijos parlamentas 100-19 balsais patvirtino savo vyriausybės pasirinkimą General Dynamics gaminamų lėktuvų. Iš viso keturios Nato valstybės planuoja pirkti 348 lėktuvus, kurių kiekvienas kainuoja 6.1 mil. dol. Šis nutarimas vadinamas "aviation deal of century". Amerikos karo aviacija užsakė šių lėktuvų net 650.

Tesia Kipro salos derybas

VIENA. — Kipro salos tautybų: graikų ir turkų vadai vakar ir ketvirtadienį tęsė pasikalbėjimus su JT sekretoriumi Waldeimu, kuris ragina negaišinti laiko derybose, nes jam reikia duoti raportą apie Kipro salą JT Saugumo Tarybai iki birželio 15 d.

Graikų vadas Kipre Glafkos Clerides pagrasino pasitraukti iš derybų, jei turkai šį sekmadienį praves referendumą turkų gyventojų tarpe. Referendumas klausia, ar turkai pritaria atskirai turkų valstybei Kipre. Teisiniai abiejų pusių ekspertai turėjo iki šių derybų duoti raportą apie centrinės, federalinės Kipro valdžios galimybes, jos galias ir funkcijas, tačiau to raportą nepristatė. Kipro konflikto sprendimas lieka tolimai ateičiai.

Spaudimas Lietuvoje

Bostono laikraštis "The Pilot" vasario 28 d. patalpino ilgą straipsnį "Underground Journal focuses USSR Pressure on Lithuania". Straipsnio autorius kun. K. Pugetičius. Straipsnis aprašo naują persekiojimo audrą prieš Lietuvos katalikus, kurią išaukė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika. Paminisi S. Kovalevo areštą, V. Sevruko paskelbtą badavimą ir jo pareiškimus Lietuvos KP pirmajam sekretoriui Petriui Griškevičiui ir Popiežiaus sekretoriui Kardinalui Jean Villot. Straipsnis cituoja "Krinikose" tilpus lietuvių katalikų skundą, kad Vatikanas, gindamas diskriminacijos aukas olačiame pasaulyje, vos prisimena Tyliąją Kenciančiąją Bažnyčią. Toliau cituodamas Kroniką, sako, kad Katalikų Bažnyčią Lietuvoje gali sunaikinti ne persekiojimai, o tik nusilenkimas prieš Kremlį. Tuo atveju ji nustotų pasitikėjimo žmonėse, kaip tai atsitiko su pravoslavų bažnyčia Sovietų Sąjungoje. (E)

Du sekmadienius — gegužės 4 ir 11 — Lietuvos okupantas paverė paprastomis darbo dienomis. Kaip paprastai, sovietai sekmadienį nelaiko šventėmis, o tik nedarbo dienomis. (E)

PARYŽIUS. — Prancūzijoje demonstracijas pradėjo prostytės, užimdamos kelias bažnyčias. Jo reikalauja, kad valdžia pripažintų jų "darbą", kaip prastą profesiją, lygią su kitomis profesijomis.

DEBESUOTA, su pragiedrėjimais, dieną 75°, naktį 65°. Saulė teka 5:16, leidžiasi 8:23.

Dėl šio biznio varžėsi kelios valstybės. Švedija turi gerą naikintuvą "Viggen" Eurofighter, prancūzų-britų statybos "Jaguar" lėktuvus irgi dalyvavo varžybose, bet didžiausias konkurentas amerikiečių F-16 lėktuvui buvo naujieji Prancūzijos "Mirage" modeliai. Prancūzija spaudė Europos valstybes nepirkti Amerikos, bet Prancūzijos lėktuvų. Šeštadienį Prancūzijos premjeras Jacques Chirac pasakė, kad jis yra labai nusivylęs Belgijos padarytu sprendimu, kuris pakenksiančias ne tik Europos aviacijos pramonei, bet ir Europos vienybei. Užsienio reikalų ministeris Jean Sauvagnargues televizijos programoje pavadino belgų nutarimą "klaida", o Dessault-Breguet bendrovės pirmininkas Claude Bonno-Valieres pasakė, kad Mirage pralaimėjo ne todėl, kad lėktuvas būtų prastesnis už Amerikos lėktuvą, bet dėl "politinių" priežasčių.

Prezidentas Fordas pasakė šeštadienį, kad jis sveikina Belgijos nutarimą, nes jis sustiprins NATO sąjungą ir pagreitins NATO ginklų standartizavimą.

Daugiausia dėl Belgijos nutarimo džiaugiasi F-16 lėktuvų gamintoja — General Dynamics bendrovė. Ji paskelbė, kad jos Texas Fort Worth įmonės pradės samdyti daugiau darbininkų. Nato valstybės pradėjus naudoti šiuos lėktuvus, atsiras ir daugiau užsakymų iš Čilės, Japonijos, Izraelio ir kitų kraštų. Laukiama, kad šio lėktuvo pardavinėjimas apims apie 20 mil. biznį ir duos amerikiečiams apie 55,000 naujų darbų. Iranas jau irgi svarsto planą įsigyti F-16 lėktuvų. Galimas daiktas, kad General Dynamics turės pagaminti apie 3,000 lėktuvų.

Belgijoje išeinąs žurnalas "Alternatif" š. m. vasario mėn. numeryje (6), rašydamas apie Yasser Arafato Jungtinės Tautos reikalavimą laisvės Palestinos, pastebi, kad toje tarptautinėje tribūnoje laikas būtų iškelti Lietuvos, Latvijos, Estijos, Ukrainos ir Tibeto laisvės klausimai. (E)

ADDIS ABABA. — Etiopijoje vyksta sunkios kovos tarp valdžios kariuomenės ir sukilusių sultono Ali Mirah šalininkų. Valdžia sušaudė šešis sukilėlių vadus, o sultono kariai išžudė apie 300 žmonių.

TEISĖ IR GYVENIMAS

TEISININKŲ PUSLAPIS

ADRESAS: TEISĖ IR GYVENIMAS, 1739 So. HALSTED ST.

CHICAGO, ILLINOIS 60608 TEL.: 436-7796.

1975 m. birželio mėn. 9 d.

NR. 7

MOTIEJUS ČEPAS

Vyriausiojo Tribunolo Pirmininko padėjėjas

Šalia prof. Antano Kriščiūnaitio, vyriausiojo Tribunolo Pirmininko, didelio autoriteto teisininkas buvo ir jo Padėjėjas Motiejus Čepas, gimęs 1866 m., Diržių km. Žeimelio valsč., Šiaulių apskr., 1944 m., boševikams okupuojant Lietuvą, likęs tėvynėje ir, atrodo, ten miręs, nes sunku prieliekti, kad gyventų kone 109 metus.

Tai buvo labai įdomi asmenybė, apie kurią irgi noriu duoti čia vieną kitą savo atsiminimą, iš tos mano jaunystės, kada, būdamas dar tik teisių fak. studentas, tarnavau Vyr. Tribunole ir stebėjau M. Čepą iš šalies, ypač sekretoriaudamas Vyr. Tribunolo teisiamausiose posėdžiuose, civilinėse bylose. Ne tiek daug aš tų sekretoriatinių civilinėse bylose turėjau, nes civilinės bylos man tada atrodė sausas ir nuobodžios. Dėl to aš sekretoriaudavau daugiausia baudžiamose bylose, domėdamasis visokiais didžiaisiais nusikaltimais — žmogžudžiais, plėšikais ir kitais panašiais, ypač kad baudžiamosios bylos buvo man ir suprasčiau lengvesnės.

I. — BIOGRAFINIAI BRUOŽAI

M. Čepas, kaip minėjau, gimė kope prieš 109 metus, valstiečių šeimoje (Šiaulių apskr.). Baigęs Maskvos universitetą teisių fakultetą (1894) ir atlikęs teismo kandidato stažą Miantauje (1897), jis buvo carinės Rusijos valdžios paskirtas apylinkės teisėju Sibire, Čitos, o vėliau Svetlanskose. Dar vėliau čio ir Čitos apygardos teismo teisėjo pareigas. Į Lietuvą grįžo tiksliai 1923 m. ir tuojau buvo paskirtas Vyr. Tribunolo Teisėju. 1929 m. jis buvo pakeltas Vyr. Tribunolo Pirm. Padėjėju, o nuo 1933 m. paskirtas — Vyr. Tribunolo Civilinio Skyriaus Pirmininku.

II. — ASMENYBĖ

1) Valios kietumas

M. Čepas teisių mokslo siekė dideliu valios kietumu, nugalėdamas visas jam pasitaikiusias kliūtis. Tėvai buvo valstiečiai, neturtingi, todėl pats turėjo užsidirbti duoną ir pinigų mokslui, privačiai mokytojaudamas.

2) Lietovybė

Is pat jaunystės jis buvo lietuviškos dvasios ir dalyvavo lietuviškoje veikloje, dėl kurios teko jam net carinės Rusijos kalinėjimo pasądėti.

Gyvendamas ir eidamas teisėjo pareigas (Sibire, jis ten susirado per 100 lietuviškų šeimų, ištremtų iš Lietuvos. Jis ir suorganizavo tenyščius mūsų tremtinius lietuviškai veiklai. Lietuvai atgavus laisvę, jis rūpinosi jų grąžinimu į tėvynę.

Pats gi, grįžęs į Lietuvą, išaugimo joje lietuviškos dvasios vaikus — vieną sūnų, irgi teisininką (Dr. V. Čepą, taipgi kelias dukras.

Šeimoje laikėsi lietuvišką tradiciją. Kartą teko man būti jo šeimoje svečiuose, per Vėlykų šventes, ir tada jo vaikai, dar būvę maži, gražiai padainavo lietuvišką dainą, taipgi padeklamavo lietuviškos dvasios eilėraščių. Namuose jautėsi per dūm lietuviška krikščionišką tradiciją dvasia.

3) Meilė jaunimui ir jo pamokymai

M. Čepas jau anais mano Vyr. Tribunole tarnavimo laikais buvo vyresniojo amžiaus, bet jis labai mėgo jaunąją kartą. Mus studentus teisininkus, sekretoriaujančius Vyr. Tribunole, kiekviena proga užkalbindavo ir mėgdavo pamokyti. Mokė jis mus ne tik teisės pažinimo, bet ir gražaus, doro gyvenimo, taipgi teisėjo etikos, kurią mes, kaip „būsimieji Lietuvos teisėjai“, kaip jis sakė, turime iš anksto išstudijuoti.

Prisimenu kartą jis pasikvietė mane į savo kabinetą ir sakė:

— Aš vakar mačiau tamstą bažnyčioje, pamaldose, kuriose ir aš buvau. Gerai, kad tiki ir tikėjimą praktikuoji. Tik niekada nebūk fanatikas. Lygiai vertink visų pasauliečių ir tikinčiųjų žmonių, ypač kai būsi teisėjas. Teisingumas visiems turi būti lygus. Ir dar ką patarčiau ateičiai: jei būsi kada teisėjas, stenkis, kiek tai galima, pridengti savo pasauliečių veidą, kad turėtum visų žmonių didesnę pasitikėjimą, kad nebūtum įtartas kokią šališkumu.

Tie tikrai didelio žmogaus ir didelio teisininko žodžiai krito giliai man į širdį, ir aš juos dažnai prisimindavau, kaip gyvenimo taisyklę, būdamas jau teisėju.

4) Principai ir žadžio tiesumas

M. Čepas laikėsi principų ir buvo tiesaus, atviro žodžio.

Sako, po 1926. XII. 17 d. perversmo susirinko Vyr. Tribunolo teisėjai raštineje ir beveik visi rodė savo pasitenkinimą, kad perversmas pračjęs sklandžiai, be kraujo praliejimo, kad dabar gal būsimi tvarka, nebūsimi visokių agitacijų ir pan. Ateina ir M. Čepas į tą susirinkimą. Išklauses kitų jis pareiškė:

„Pergyvename labai skaudų ir valstybės pagrindus pajudinantį įvykį. Mums, teisininkams, skaudžiausia tai, kad šiuo perversmu sukrėsti mūsų valstybės teisiniai pagrindai, sulaužyta teisė, sužalota tautos teisinė sąmonė. Pamatysite, ši perversmą seks antras, tą gi trečias... Bus pamintos piliečio asmeninės teisės, suvaržyta piliečio laisvė ir išvis suniekiota teisės idėja.“

Nors M. Čepas jokiai politinei partijai nepriklausė, bet daugelis „tribunolinkų“ kažkodėl laikė jį tautininku. Todėl stebėjosi visi — teisėjai ir raštines tarnautojai — tokiu jo tiesiu, atviru, aiškiai tautininkams nepalankiu žodžiu. Kiti manė, kad dėl tokios jo pažiūros į perversmą (kurią jis visiemis pasakojo) gali tekti jam dargi ir nuo valdžios nukentėti. To betgi nebuvo. Ir pati tautininkų valdžia gerbė jį už jo tiesų, atvirą žodį, kurį ir ji laikė dorybe. Po trejų metų M. Čepas gavo net tarnybinių paaugstinimą Resp. Prezidento pasirašytu aktu.

5) Prisiminimai jaunystės dienų ir sunkaus teisinio darbo Sibire

M. Čepas mėgdavo mums, jauniems, papasakoti savo atsiminimus iš jo jaunystės dienų, apie slapčią lietuvišką

MOTIEJUS ČEPAS,
Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo Pirmininko
Padėjėjas ir Civilinio Skyriaus Pirmininkas

Dėl Tarptautinio Teismo kompetencijos spręsti Lietuvos laisvės bylą

Dr. Kazys Šidlauskas, ALTo vicepirmininkas politiniams reikalams

Prieš kurį laiką mūsų spaudoje buvo pasigirdę skaitytojų balsų, kad Lietuvos bylą reikėtų iškelti Tarptautiniam Teisingumo Tribunole. Į šį reikalą esu turėjęs atkreipti rimtą dėmesį mūsų vadovaujančių institucijų žmonės, kurie ligšiol šią galimybę lyg ir būtų pamiršę.

Vėliau buvo pasirodęs planas, matyti, teisininko rašytas paaiškinimas apie šio teismo istoriją ir jo procedūrą. Buvo paaiškinta, kad Tarptautiniam Teisme bylos šalims gali būti tik valstybės ir kad jos iš anksto turi pasiduoti teismo jurisdikcijai, kitaip šis teismas neturi kompetencijos spręsti jų bylos.

Po Jungtinių Tautų organizacijos įkūrimo atsirado galimybė kairiems šios tarptautinės institucijos organams kreiptis į Tarptautinį Tribunalą ir gauti teisinę nuomonę. Atrodo, kad šis būtų mums vienintelis kelias ateityje pasiekti per tą Tarptautinį Teismą, jei Jungtinėse

Tautose pasikeistų nuotaikos mūsų naudai, nes sunku prieliekti, kad Sovietų Sąjunga kada nors sutiktų perleisti Tarptautiniam Teismui išspręsti Baltijos valstybių laisvės bylą.

Šia proga noriu paminėti, kad prieš keletą metų Amerikos Lietuvių Taryba buvo kreipusis į Valstybės Departamentą, pasiūlydama, kad JAV vyriausybė atsiųstų Tarptautinį Teismą ar Maskvoj 1970 m. rugpjūčio 12 d. tarp Sovietų Sąjungos ir Vakarų Vokietijos nepuolimo sutarties nepažeidžiant tarptautinės teisės normų.

Kaip žinoma, toji sutartis pripažino visų Europos valstybių esamų sienų neliečiamumą. Mes aiškinome, kad jei valstybių sienos pripažintamos neliečiamomis, tai jos turi likti pastovios, o tokios ilgai neturi pasidaryti ir teisėto mis sienomis. Pagal šitokią interpretaciją, kiek tas liečia Baltijos valstybes, įvyksta agresijos pripažinimas, kas būtų tarptautinės teisės normų su-

veiklą mokyklose, o taip pat ir apie labai sunkias, varganas jo teisinio darbo — teisėjavimo sąlygas Čitoje, Sibire. Tais savo pasakojimais jis, rodosi, norėdavo mums pasakyti:

— Kokie jūs esate laimingi, gyvendami savo tėvynėje Lietuvoje, dargi nepriklausomoje, palyginus su mūsų jaunystės gyvenimo ir darbo sąlygomis!

Prisimenu, kai jis pasakojo, kokiomis sąlygomis dirbo Čitos Apygardos Teismas, kurio ribos apėmė didžiausius plotus. Teismas turėdavo važiuoti savo sesijoms (byloms spręsti) arkliais, arba joti jais šimtus mylių per didžiausius, plačiausius miškus pilnus ne tik plėšriųjų žvėrių, bet ir pakelose keliavusių užpuolančių plėšikų, pavienių ir gaujomis. Kartais teisėjams tekdavo tokiuose miškuose lėtai ir nakti, dargi visai gretimai kokių plėšikų gaujos. Pasirodo, kad Sibiro plėšikai būvę tiek „gerbią teisę“ ir „dori“, kad keliaujančio teismo niekada neliesdavo. Kartą, teisian- toje.

kią plėšikų gaują kaltinamieji aiškino, kad teismas tada ir tada būvęs naktį sustojęs miške, viršis sau valgyti ir naktį viršis visi artį jų, ty plėšikų, bet jie teismo neužkabino, nes to neleidžias jų „įstatymas“... Nupasakojęs atsitikimas būvęs tikras.

6) Teisinis žinojimas

M. Čepas buvo tikrai geras teisėjas — civilistas, ne tiek teoretikas, kiek praktikas. Jis gerai žinojo carinės Rusijos Senato teisinę praktiką ir ja vadovavosi, sprenddamas civilines bylas pagal neprikli. Lietuvoje veikusių Rusijos įstatymus, nors buvo neblogai susipažinęs ir su Suvalkijoje veikusių Napoleono Kodeksu ir kita nerusiška teise, aišku, ir su neprikli. Lietuvos įstatymais.

Jam kankuravo tik Simas Petrauskas, irgi labai geras Vyr. Tribunolo Teisėjas, civilistas, apie kurį irgi pateiksiu šiek tiek savo atsiminimų sekančiame teisininkų puslapyje. P. Stąpinskias

TEISINĖS KALBOS REIKALU

Pateikęs čia kiek savo atsiminimų apie mūsų teisės mokslo kūrėją, žymų Lietuvos teisingumo viršūnę nepriklausomos laikais stovėjusį teisėją, taigi, teisininką praktiką, taipgi gal daugiausiai mūsų teisinės kalbos kultūrai nusipelnusį Lietuvos teisininką, Vyr. Tribunolo pirmininką prof. Antaną Kriščiūnaitį, noriu toliau atkreipti mūsų dabartinių teisininkų, defektų ir išievių dėmesį į mano nuomone, svarbų reikalą reikšti teisinę mintį gera, taisyklinga, tiksli, precizine kalba.

laužymas. Ne tik Jungtinių Tautų čarteris, bet ir Tautų Sąjungos statusas bei Briando — Kelloggo paktas draudžia teritorinių pasikeitimų pripažinimą, kurie buvo atsiekti smurto priemonėmis.

Amerikos Lietuvių Taryba pasiuntė tuometiniam Valstybės sekretoriui William P. Rogers platų memorandumą, keliant minėtos Sovietų — Vokietijų sutarties neteisėtumą, kiek ji liečia Baltijos valstybes ir prašant dėl jos legalumo atsiklausti Tarptautinį Teisingumo Tribunalą, turint galvoj per Jungtines Tautas numatytą kelią.

Iš Valstybės Departamento buvo gautas atsakymas, kad jie supranta ir vertina (understand and appreciate) mūsų dėl tos sutarties padarytas pastabas, vienok JAV nėra tos sutarties šalį, nerišamos jos nuostatų, ypačiai kiek jie liečia Baltijos valstybes ir užtikrina tolimesni šioms tautos laisvo apsisprendimo principo remimą.

O į Amerikos Lietuvių Tarybos pasiūlymą, kad dėl šios sutarties legalumo būtų atsiųstas Tarptautinis Teismas, Valstybės Departamentas tik trumpai atsakė, kad šis teismas sprendžia tik ginčus tarp valstybių, kai abi šalys pavada teismui spręsti savo bylą.

To, deja, mes nedarome. Savo straipsniuose, skelbiamuose laikraščiuose ar kitoje spaudoje, net ir oficialiuose teisiniuose raštuose, pvz., Vliko skelbiamuose, mes nesilaikome teisinės terminologijos arba reiškiamojo kalbos kultūrai nusipelnusį Lietuvos teisininką, Vyr. Tribunolo pirmininką prof. Antaną Kriščiūnaitį, noriu toliau atkreipti mūsų dabartinių teisininkų, defektų ir išievių dėmesį į mano nuomone, svarbų reikalą reikšti teisinę mintį gera, taisyklinga, tiksli, precizine kalba.

Cia pateikiu vieną sakinį iš Vliko Tarybos 1975. IV. 26 d. nutarimo, kuriuo ta Taryba pasisakė už Vliką, kaip tautos atstovę. Štai jis, paimtas iš 1975. V. 7 d. „Dirvos“:

„Vyriausias (turėtų būti Vyriausiasis, bet tai neesminė pastaba — P. S.) Lietuvos Išlaivinimo Komitetas yra pavergęs lietuvių (?! — P. S.) tautos teisėtą (?! — P. S.) atstovybę, įpareigota (?! — P. S.) — iki bus pašalintos dabartinės kliu- tys tautai laisvai vykdyti (?! — P. S.) savo suverenines teises kalbėti ir veikti (?! — P. S.) tautos vardu“.

Dabar panagrinėkime šį sakinį teisinės kalbos ir jo minties išreiškimo precizijos pažiū-riais.

1) Kokią gi tautą Vlikas atstovauja?

Nutarime sakoma, kad jis, Vlikas, esąs lietuvių tautos atstovybė, tuom tarpu kai jis yra ne lietuvių, o Lietuvos tautos atstovybė — tautos, kurią sudaro visi Lietuvos valstybės žmonės, tiek lietuvių tautos, tiek ir kitų etninių — nacionalinių tautų, vad. tautinių mažumų; tautą, kurią ir mūsų St. Seimo konstitucija vadina ne lietuvių, o Lietuvos tauta, pvz., jos preambulėje, kur pasakyta, kad „...Lietuvos Tauta... per savo įgaliotus atstovus, susirinkusius į Steigiamąjį Seimą... priėmė šią Lietuvos valstybės Konstituciją“. Sunku prieliekti, kad Vliko Taryba būtų pažiūros į muose. (Bus daugiau)

WHAT IF WE TOLD YOU TO COUGH UP \$18.75 OR ELSE?

You wouldn't like it, of course. You see, one of the nice things about buying U.S. Savings Bonds is that you don't have to live in a free country where nobody forces you to do anything. Rather, your country asks that you simply consider the many advantages of Savings Bonds. First of all, if you think they're a get-rich-quick scheme, forget it. Bonds aren't for you. They only pay off in the long haul. For a quick return, there are a lot better ways to make a buck. They do pay off, however. Handsomely, as a matter of fact.

A little over 4 dollars for every 3 you invest. Plus, the privilege of buying the new 5% Freedom Shares along with your Bonds. But these are the selfish reasons for buying Bonds. Good, but selfish. There's one other very important reason why Americans already own over \$52 billion in Bonds. It's called pride. It just so happens that most Americans still choose to think this is the best piece of real estate going. If you happen to be one of these Americans who thinks there's something in this country of ours, why not buy into it. Sign up for the Payroll Savings Plan where you work. Or go to your bank. And cough up that \$18.75. Please.

Take stock in America

Buy U.S. Savings Bonds & Freedom Shares

MODERNI MOZAIKA IR MAGARYČIOS

Dėsto RIMAS NERIMAVIČIUS

Oras

Laisvajame pasaulyje dar ne visas oras užterštas, o už geležinės uždangos žmonės laisviausiai kvėpuoja Sibire ir darbo stovyklose. Gi tiems, kurie jau nekvėpuoja — oras nebereikalingas.

Mūsų bendruomenės barometras daugiau krinta, negu kyla. Pasitaiko perkūnijų dėl priešingų bendruomeninių debesų trinties. Naininiui vėjai yra per šurpūs, o draugiškiems vėjams tuojau pritrūks kvapo...

Krituliai (suprask — dolerių lietus ir fondus) — vos krapnoja...

Veiksnių padangė naujų "tor-nadų" nepastebėta...

Įdomi prezidento rinkimų kompanija

Viename iš dviejų savaitinių Vilniaus numerio rašoma apie artėjantį didelį mitingą, kuriame bus iškeltas komunistų partijos kandidatas į Amerikos prezidentus.

Panašiai, tik kiek anksčiau, pasielgė Ku Klux Klan. Į prezidentines Maratono lenktynes jau įsijungė Mr. Dale Reusch, Fordo dirbtuvių tarnautojas iš

Lodi, Ohio. Jis ves rinkiminę propagandą kaip oficialus Ku Klux Klan kandidatas.

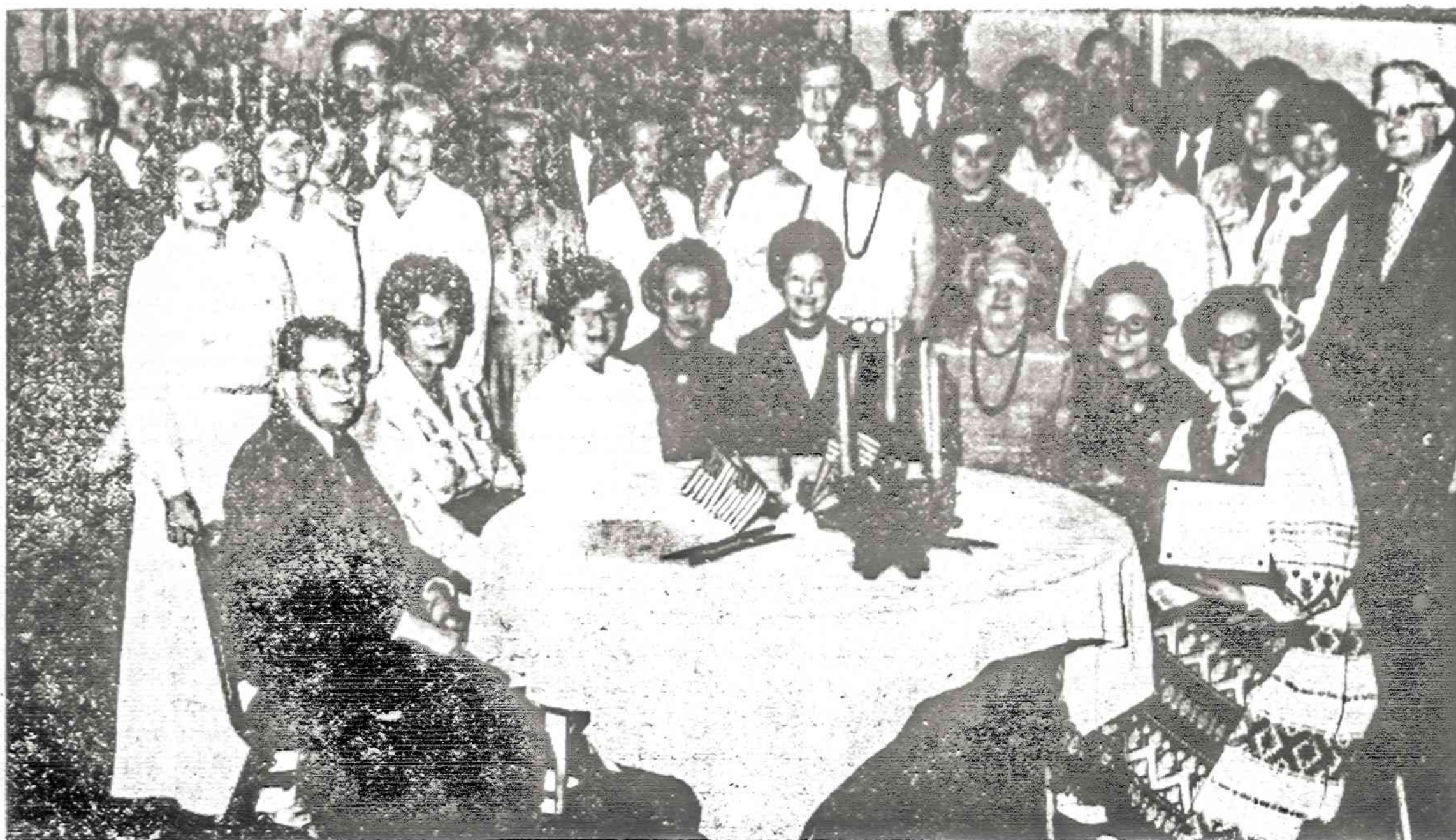
Įdomu bus juos pamatyti rinkiminėje kompanijoje. Firmų kandidatą švelniai žvangančių kumeliu ir piaučuvu, čiubanti švelniau už Tiny Tim, o antrąjį — pirmą kartą Halloween uniformoj, dargi dienos metu.

Prošvaitės kovoje su nusikaltimais

Kovoje su kriminaliniais nusikaltimais ir su nusikaltėliais kasitaiko šokių tokių prošvaitėjų:

Columbus mieste, Ohio valstijoje Mr. Carl Pierce sėkmingai apiplėšė maisto krautuvę ir jau buvo belipęs į savo automobilį sėkmingam pasitraukimui. Bet čia ir buvo jo nelaimės priežastis, nes paaiškėjo, kad vandalai, beaisidami gatvėse, pradūrė mašinos padangas.

Dar blogiau atsitiko plėšikui Dean Maxwell. Norėdamas išgąsdinti apiplėšiamos likerių krautuvės savininką, jis paleido tris šūvius, kurių vieno kulipka pataikė jam pačiam į koją. Mr. Maxwell dėl šio dalyko tiek

Immigrants' Service League of the Travelers Aid Society of the Metropolitan Chicago metinėse iškilnėse — vakarienėje gegužės 7 dieną, kurioje buvo pagerbta Marija Krauchunienė, dalyvavo gražūs būrys lietuvių ir draugų amerikiečių. Sėdi iš kairės į dešinę: Vincas Mankus, Ann Aukers, Blanche Kezes, Genevieve Drigot, Molly Skoropad, gen. Lietuvos konsule Juzė Daužvardienė, Elena Buchinskienė, ir Marija Krauchunienė. Stovi: Vytautas Andriulis, Tony Juška, Felicija Jušienė, Loretta Raman, Joanna Andriulienė, Ben Norbut, Aldona Olienė, Irena Balzekienė, Stanley Drigot, Albert Aukers, Janina Marks, Alex Kezes, Ira Marks, Liudė Dargienė, Irena Narbutienė, Agnė Prūsienė, Dr. Algerd Prūsis, Dr. Paulina Vaitaitienė, Matilda Marcinkienė, Walter Skoropad, Stasė Semėnienė, Stanley Balzekas, Honore Buchinskaitė, Dalia Bobelienė ir Victor Krauchunas.

išsigando, kad ten pat krito negyvas nuo širdies smūgio.

Miami mieste, Floridos valstijoje, 3 ginduoti plėšikai po sėkmingo plėšimo skubėjo į savo mašiną. Betgi dėl skubėjimo ir amerikoniško tempo jie pataikė tiesiai į ten stovėjusią be jokio ženklų policijos mašiną. Ne veltui romėnų teisininkai ir valstybininkai patardavo savo subjektams skubėti pamažu.

Moderniųjų laikų nusikaltimas ir bausmė

Ugandos prez. Idi Amin pareiškė, kad jis imsis asmeniškos akcijos prieš savo valstybės užsienio reikalų ministrę princesę Elizabeth Bagaaya, buvusią modeliuotoją ir artistę. Ji buvo atleista iš diplomatinės tarnybos ir aukštų pareigų. Patikimomis žiniomis ji atliko neuždūotą užduotį: netoli Paryžiaus, Orly aerodromo, taip sakant, dar nesubendrintoje prausykloje, aktyviai mylėjosi su nežinomu europiečiu.

Netrukus po šio įvykio visų keturių Ugandos dienraščių pirmuosiuose puslapiuose pasirodė nuogut - nuogutėlės princesės nuotrauka.

Tolimesnėje tarptautinės politikos veikloje prez. Idi Amin pagarsėjo savo laišku Jungtinėms Tautoms, siūlydamas Jungtinių Tautų Organizacijai kelis jo sūnus, kad ta organizacija "geografiniu atžvilgiu būtų įkurdinta pačioje širdyje Afrikos ir centre pasaulio".

Kas čia sakė, kad Afrikos tautos nėra subrendusios?

Magaryčios

● Respublikonų partijos komiteto pirm. Marty Snyder, nors visiškai aklas, betgi buvo paskirtas tikrinti New Yorko miestui visokio laipsnio pornografinius filmus ir balsuoti dėl jų rodymo publikai. Abejojančiams jo darbo sėkmingumu jis pareiškė: "Pornografija nėra matomas dalykas; ją reikia padaryti..."

● Dr. Alice Chase, autorė knygos "Nutrition for Health" —

ALKOHOLIO ŽALA SILPNAŠIRDŽIAMS

Tas pats autorius Arthur Fisher savo serijos antrajame straipsnyje antrašte "Kaip alkoholis atakuoja širdį 'dviem būdais', be kita ko rašo: "Yra įrodymų, kad kai kurie žmonės, kurie geria, rizikuoja išvystyti koronarinių arterijų ligą. Alkoholis nuodijantį veikia į širdies funkcijas. Jau turima aiškių įrodymų, kad alkoholis be kitko daro tiesioginę žalą įtaką pačiam širdies muskului. Alkoholio gėrimas kad ir mažomis dozėmis yra labai kenksmingas ypač silpnaširdžiams, patvirtino visa eilė širdžių specialistų gydytojų.

Per šimtus metų vyravusi populiari nuomonė, kad alkoholis padeda "sustiprinti" širdį ir pagerinti kraujo apytaką gylose, pasirodė buvusi klaidinga. Tikrumoje visi tyrimai parodė, kad alkoholis į širdį veikia silpninančiai, sako San Antonio, Texas, Sveikatos Centro direktorius Lawrence D. Horwitz.

Sergantieji chroniškais širdies negalavimais ir bet kokiais kitokiais širdies negerumais turi absoliučiai susilaikyti nuo kad ir mažiausiais kiekiais alkoholio. Kitoki pacientai turi apriboti savo įpratimą iki dviejų uncijų 90% alkoholio (whisky) arba vienos skardinėlės (12 uncijų) alaus arba šešių uncijų (vienos stiklinės) vyno per dieną, patarė Dr. Horwitz.

Dirbtinas lietus kaltas

Rapid City, S. Dakota, gyven-tojai, penkių 1972 metais žuvusių giminės, skundžia federalinę valdžią, kaltindami kad savo dirbtino lietaus baidymasis iššaukė tokią tragediją, kurioje žuvo 238 žmonės. Skundėjai reikalauja už kiekvieną iš penkių sukeltose audrose žuvusių po \$250,000 ir dar \$75,000 už padarytus medžiaginius nuostolius.

Sveikatinga mityba, mirė Londone dėl blogos mitybos.

● Chicago miesto seniūnas kadaise įnešė piliečių apsaugai rezoliuciją uždrausti manikiuristėms dėvėti tik iki juosmens uniformą, žinomą topless vardu. Jis pareiškė: "Aš manau, kad žmonės, pakankamai paiki mokėti po \$11 už batų nuvalymą arba nagų nukarpymą, turi būti miesto saugojami".

NAUJIENOS
Lietuviai taip pat perka ir pardavė ir proga mūsų tikrai per
NAUJIENOS

PAGERBTA MARIJA KRAUČIŪNIENĖ

Geg. 7 d., trečiadienį, Pick — Congress viešbutyje Chicago apskrityje Immigrants Service League kartu su Travelers Aid Society suruošė didelį banketą penkių tautų žmonėms, tapusiais Amerikos piliečiais ir daug pasidarbavusiais visos žmonijos gerovei.

Čikagietė Marija Kraučūnienė, lietuviams gerai žinoma veikėja, gavo patį svarbiausią pažymėjimą — Award to a Naturalized Citizen Making Outstanding Contribution to Community.

Ponia Kraučūnienė yra pirmoji lietuvaitė, gavusi tokį pažymėjimą. Iš lietuvių, tiksliai Leonardas Šimutis ir Stanley Pieza buvo gavę šių organizacijų pažymėjimus.

Marija Kraučūnienė atvyko Amerikos 1947 metais ir įsigijo lietuvių 1951 metais. Buvusi mokytoja Amerikoje tęsė kultūrinį darbą. Ji buvo vertėja, kalbėjoja ir dažnai talkininkė

vo Lietuvos konsulatui. Ilgus metus ji yra daug pasitarinėjusi naujiems ateiviams įvairiose įstaigose bei organizacijose. Gana dažnai net valstybės įstaigos kreipėsi į ją pagalbos. Ji surasdavo laiko ir energijos įvairiais būdais būti naudinga ne tik lietuvių tautai, bet ir JA Valstybėms. Ji yra plieninio ryžto patriotė, savą noru tarnaujanti visuomenei. Ji priklauso kelioms lietu-

viškoms organizacijoms ir užima atsakingas pareigas įvairiose komisijose bei komitetuose. Savo laiku ji buvo Lietuvių Moterų Federacijos pirmininkė. Ji yra Balzeko Lietuvių Muziejaus Moterų Vieneto steigėja. Buvo jos pirmininkė. Ji yra veikli Chicago Lietuvių Moterų Klubu narė ir gražiai pasireiškia Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 134-tos moterų kuopos darbuose.

Kraučūnienė vadovauja Balzeko Muziejaus keliaujančiai parodai. Ji dažnai pasirodo amerikiečių organizacijose su paroda ir kalba apie lietuvių tautos praeitį ir atliktus darbus. Ji keliauja į universitetus, bibliotekas, ligonines, muziejus ir klausytojams aiškina lietuvių tautos praeitį, josios kalbą ir dabartinį laisvės netekimą. Josios energija ir atliekamas darbas sukėlė platų susidomėjimą amerikiečių tarpe apie lietuvių tautą ir dabartinę Lietuvos būklę. Dažnai radijo ir televizijos stotys kviečia ją painformuoti apie Lietuvą ir Amerikos lietuvių.

Kraučūnienė dažnai amerikiečiams padeda suruošti parodas, parūpindama lietuviškus rankdarbius, kalėdinius šiaudinius, eglučių papuošalus, velykinius margučius ir daugelį tikrai lietuviškų dalykų.

Ji yra ištėkėjusi už Amerikoje gimusio Viktoro Kraučūno, teisininko ir Chicago Title & Trust Co. viceprezidento. Kraučūnų sūnus Raymondas yra JAV laivyno jaunesnysis leitenantas, besispecializuojąs atomo energijos srityje.

Irene Mankus

ILGAMEČIO BALFO PIRMININKO, PRELATO J. B. KONČIAUS KNYGA ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.

Kietai viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knyga pasiūsiame adresuoti, jei prisiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/4%
Paid and Compounded Quarterly
OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 1/2%

see us for **HOME financing.**
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME
INSURED

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZLAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon.-Tue. 9-4, 5-8 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraudimams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudimą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLBŲ ir draugijų narėms. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 1 metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijū. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

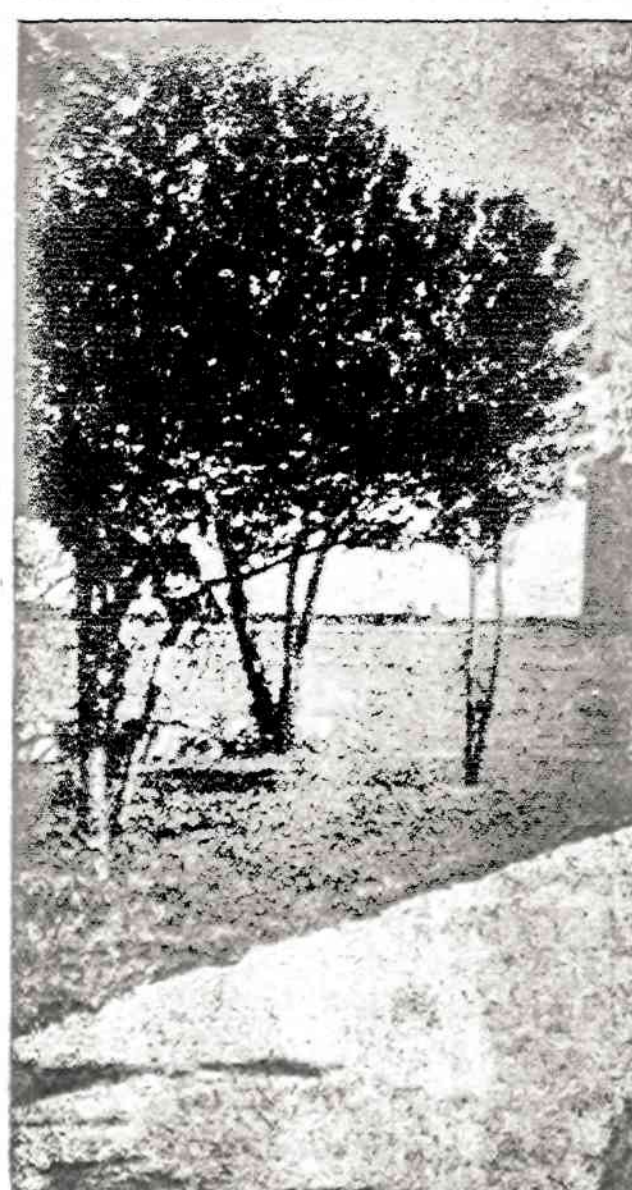
Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatytas.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608 Telephone MA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.50 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$30.00
pusei metų	\$16.00
trims mėnesiams	\$8.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$26.00
pusei metų	\$14.00
NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro šeštadieniais — iki 12 val.	

Krupavičiaus mistika

Kun. Mykolas Krupavičiaus vestos politikos šalininkai, jo asmens gerbėjai, jo ryžto ir drąsos idealizatoriai praeitą savaitę pastatė žymiausias lietuvių politikui dvasiškiui paminklą, o mokytojas Petras Maldeikis, arčiau kun. Krupavičiaus pažinęs Amerikoje ir įvairiais klausimais su juo gana plačiai išsikalbėjęs ir dešimt metų padirbėjęs parašė gana gyvą, įdomią ir naudingą kun. Krupavičiaus monografiją.

Mirties sukaktis, paminklo atidengimas ir knygos išleidimas bei pristatymas sudarė progą prisiminti ir naujai vertinti didelį lietuvių tautos politikos užsimotus ir atliktus darbus, pakalbėti apie kai kurių planų nesėkmę ir patikrinti, kurios jo skelbtos idėjos gali būti naudingos lietuvių kovojai už gimtinio krašto laisvę. Pats įdomiausias ir lietuviams naudingiausias buvo Maldeikio knygos "Mykolas Krupavičius" supažindinimas su dar galvojančiais ir lietuvių reikalais besidominčiais žmonėmis. Tikslai galia, kad gana daug praleista laiko apie nebuvusią kažkokią kun. Krupavičiaus mistiką. Bereikalingai leistas laikas kalbomis ir apie kun. Krupavičiaus barzdą.

Mums atrodo, kad kun. Krupavičius buvo pats didžiausias realistas. Jis buvo realistas politinėje veikloje, jis labai realiai viską vertino ir asmeniškai savo gyvenime. Reikia neužmiršti, kad kun. Krupavičius buvo pats didžiausias lietuvis katalikas demokratas. Buvo katalikų demokratų ir prieš Krupavičių, bet nei vienas nepajėgė iš demokratų sudaryti organizuotą politinę jėgą, kuri galėtų rinkimus laimėti, valdžias sudarinėti, prezidentus skirti ir visą valstybinį gyvenimą tvarkyti.

Šiandien visi pripažįsta, kad Lietuvoje pravesta žemės reforma buvo vienas svarbiausių darbų, stabilizavusių naujai sudarytą Lietuvos valstybę. Kun. Mykolas Krupavičius, matydamas to meto lietuvių nuotaikas, stėjo už žemės reformos pravedimą visame krašte. Aukštoji katalikų dvasiškių nepitarė planuojamai žemės reformai, bet kun. Krupavičius kitaip galvojo. Jis matė, ko reikavo Rusijos bežemiai ir mažžemiai. Jis taip pat gerai žinojo, kad kitos lietuviškos politinės partijos ruošia įstatymo projektą žemės reformai praveisti. Būdamas neturtingo ūkininko sūnus, jis labai gerai žinojo, kad be žemės arba su labai mažu žemės gabalėliu verstis

LEDŲ GADYNĖ GRĮŽTA?

Šaldantis skaitymas karštą vasaros dieną

Dr. Stephen Schneider, Atmosferos Tyrimų Centro, įsteigto Boulder, Kolorado, direktorius yra vienas iš tokių, kurie yra susirūpinę dėl klimato mūsų žemėje kitimo. Šiauriniame mūsų planetos pusrutulyje, kur žymiausia žmonių dalis gyvena, temperatūra nuo 1955 metų yra

1.8 laipsnio Fahrenheito nukritusi. Temperatūroje toks nepilnų dviejų laipsnių nukritimas beveik neįmanomas, bet jautriam atmosferos balansui tai jau mėsę kitimo. Šiauriniame mūsų planetos pusrutulyje, kur žymiausia žmonių dalis gyvena, temperatūra nuo 1955 metų yra

yra nepaprastai sunku. Be to, jam buvo aišku, kad savanoriai, stoję kovon už naujai organizuojamą valstybę, reikalaus žemės, darbo ir duonos. Kun. Krupavičius buvo žinomas visos nuosavybės klausimais veikusių enciklikos ir aukštesnių dvasiškių nuotaikos, bet jis savo akimis matė prie ko veda skurdas ir veikusieji patvarkymai. Jam atrodė, kad žemės reforma Lietuvoje buvo reikalinga, todėl jis ryžosi ją praveisti, o kai įstatymas buvo priimtas, tai jis vadovavo žemės reformos darbams. Vakarų Europa ir net Azijos valstybės net šiandien domisi Lietuvoje buvusią žemės reformą, priimtais įstatymais, mokėtu atlyginimu ir nepaprastai gerais tos reformos vaisiais.

Plačiai kalbėta apie kun. Krupavičiaus barzdą, bandyta į kunigo barzdą įvelti mistikos, bet kun. Krupavičius ir barzdos klausimu buvo pats didžiausias realistas. Jis netikėjo mistika, jam nieko nereikėdė tuščių ir nieku nepagrįstos pasakos. Kun. Krupavičius turėjo nepaprastai jautrią veido odą. Žiaurus vėjas, šaltas oras ir karšti vasaros saulės spinduliai veikdavo jo odą. Jis paklausė gero gydytojo specialisto, kuris patarė auginti barzdą, kad ji apsaugotų jautrią ir greitai skylančią veido odą. Ne mistika, bet barzda apsaugodavo jo veidą.

Kun. Krupavičius nebuvo mistikas, bet kun. Krupavičiaus palikuonių veikloje yra gana daug mistikos. Lietuviai katalikai, bandantieji ištraukti į politinį darbą, turi susidurti su Krupavičiaus politiniais dėsniais jo sudarytos įvairiomis organizacijomis ir turi susipažinti su jo naudotais kovos metodais. Kun. Krupavičius buvo ne tik naujų ir drąsų idėjų žmogus, jis buvo vykdytojas. Kai kun. Krupavičius įsitikino, kad žemės reforma Lietuvai buvo reikalinga, jis ėmėsi žingsnių ją praveisti; kai jis įsitikino, kad Lietuvos valstybė geriausiai gali tarpti, jei joje bus demokratinė tvarka, tai jis ėmėsi organizuoti katalikus ir demokratines lietuvių organizacijas. Jis ne tik kalbėjo, bet dirbo.

Lietuviai katalikai yra susiskaldę dėl to, kad kun. Krupavičiaus jie nesuprato. Veik visi, — vieni oficialiai, o kiti iš širdies, — kun. Krupavičių gerbia; visi sakosi, kad nori eiti kun. Krupavičiaus paminiais keliais. Ne tik katalikų, bet ir visų lietuvių nelaimė, kad lietuvių katalikai kun. Krupavičiaus nesuprato.

Kun. Krupavičių supratusieji, neturi buvusio vado reikalingos energijos ir ryžto visuominiui darbu. Jie viską žino ir supranta, bet nieko nedaro. Tuo tarpu Krupavičiaus nesupratusieji pasižymi nepaprasta energija ir darbštumu. Jie skelbia demokratais, bet nesupranta demokratijos esmės, klausia vado, kurie jiems įsakinėja, ką daryti ir ko nedaryti. Jie nori Lietuvos laisvės, bet frontą jie organizuoja ne prieš lietuvių tautos priešus, bet prieš pačius lietuvius, o labai dažnai prieš neįveiklius krikščionis. Amerikon atvežto ir nutiesto fronto kariai dažnai labiau nekenčia krikščionio demokrato, negu didžiausio demokratijos priešo.

si, nes klimatas įvairiose pasaulio vietose tikrai keistai "elgiasi". Vienas kitas temperatūros laipsnis mažiau ar daugiau, be reikšmės atsiliepia sausromis vietoms, potvyniais kitur, ir tornadais dar kitur. Neįmanoma klimato pakitimas pirmiausia atsiliepią ir žmonijos mitybai. Azijoje ir Afrikoje milijonai žmonių jau dabar badauja arba geriausiu atveju pusbadžiauja. Sausrų, tokių kaip praeitais metais, pasikartojimas Amerikos Vidurvakariuose gali paveikti, kad duonos kepalėlis Chicagoje kaštų pusantro dolerio, pranašauja James Pearre "Chicago Tribune".

Kadangi mes negalime iš anksto atspėti, koks bus klimatas ateityje, dėlto juo labiau turime būti pasiruošę blogiausiam įvykiui, perspėja ir kitas klimatologas, Wisconsinio universiteto klimato tyrimų centro direktorius prof. Reid Bryson. "Blogiausia, kas gali atsitikti, tai kitas ledų amžius", sako Bryson. Tada, žinoma nereikia, kad ledynas apklos Chicago po ros šimtų metų bėgyje. Trukų tikstančius metų gletėriui (ledynui) išaugti, bet jei oro atšalimas toliau tęsis, mums prasidės vargai ir ledynų nelaukus. Prof. Bryson ir kiti klimato tyrinėtojai renka įrodymus, kurie rodytų, kad pasaulis artėja į "mažą ledų amžių", jei ne dideli. Tie įrodymai yra:

● Šalti laikotarpiai nuo vieno ledų amžiaus iki kito truko po 10,000 metų, o mūsų žemėje gyvena jau 10,800 metų nuo paskutinio praeitojo ledų amžiaus.

● Šilumą mėgstantieji žvėreliai, tokie kaip amardilai, kurie šio šimtmečio pradžioje buvo paplitę toli ir JAV-bių lygumas, paskutiniu metu pradeda atsitraukti toliau į pietus.

● Prerijos, kurios prieš 5,000 metų buvo pasistūmėjusios toli į pietinę Minnesotą, jau pradeda užleisti savo vietas kietmedžių miškams.

● Ledinės šiauriniame Atlante aplink Islandiją jau pradeda sudaryti rimtą kliūtį laiviniams; tokių ledinių atplūdžių bėra buvę 17 ir 18 amžiuose, "mažosios ledų gadytės" metais.

● Anglijoje pasėlių augimo ir nokimo sezonas nuo 1950 metų yra sutrumpėjęs viena ir dviem savaitėmis. Artikos (šiaurės ašigalių) ledų ir sniego "kepurė" nuo 1964 metų padidėjo 12 nušimčių.

● Šiaurės Atlanto vandens paviršius eina šaltyn jau per 30 metų. ŠioltijGolfo Srovė ("Golfstromas"), metai iš metų šildžiusi Vakarų Europos klimatą, pasitraukė atgal į pietus toliau nuo Europos pakraščio per šėštąją dalį distancijos kaip buvo pasitraukusi per didįjį ledų amžių

prieš 20,000 metų (taip yra nustatyta ištyrus okeano dugne randamus fosilus (suakmenėjusius jūrų gyvūnijos palaikus):

- Monsunai, tai yra lietaus periodai, nuo kurių priklauso pusės pasaulio gyventojų šiluma, Afrikoje traukiasi į pietus.
- Satelitų padaromos nuotraukos rodo, kad sniegas ir ledai žeminiame pusrutulyje išsiplėtė ir nuo 1971 iki 1973 m. balta danga apkloja visą šeštadalį žemės paviršiaus ploto to, kaip buvo apklotas paskutiniuoju ledų epochoje.

Mes turime ruoštis grįžimui mažų mažiausiai į klimatą, koks buvo tarp 1850 ir 1870 metų, kurs per tuos pora dešimtų metų buvo išsiplėtęs sniegu ir ledu, iki šeštadalio didžiosios ledų gadytės, sako prof. Bryson. Per tą "mažąją" ledų gadynę — nuo 1850 iki 1870 — Amerikos Viduriniai Vakarai buvo šaltesni per vasaras ir rudenį, o Uolos Kalnų (Rocky Mountains) srityje klimatas buvo šiltesnis ir daug drėgnesnis.

"Mano asmeninė nuomonė yra", sako Bryson, kad dabar mes esame kaip buvome 1915 metais; 1850 metais gyventojai Centriniam Ilinojui jau vertėsi agrikultūra, bet nepaliko jokių užrašų, tad negalima pasakyti, kokius turėjo derlius. Bet grįžimas į 1850 metus būtų didelė katastrofa Kanadai.

Jungtinės Valstybės spėjimai rodo, kad vienos sritys bus sausesnės, kitos šlapesnės, vienos šiltesnės, kitos šaltesnės ir dėlto pasėlių derlius išsibalsuos, bet argumentai rodo, kad kukurūzų juosta gali nusikelti toliau į rytus.

Klimatologai skundžiasi, kad nėra užrašų apie oro kitimus senoje praeityje, dėlto visi pranašavimai negali būti patikimi, kadangi nėra kuo orą palyginti.

Bendrai, klimatologai save ir kitus ramina, kad artėjantį "ledų gadynę", jei tokia tikrai artėja, bus "mažoji" gadytė.

Po 10 metų

Jei dabartinis globalinis atšalimas taip dar keletą metų tęsis, tai po dar dešimties metų — 1985 — galima laukti ar nelaukti: Chicago srityje (ir Vidurvakariuose) oras bus šaltesnis, vasaros trumpesnės, pavasariais ir rudenimis daugiau lietuvių drėgnų dienų. Kanadoje ir Europos šiaurvakariuose ilgesnės, šaltesnės žiemos, trumpesni ir nepatikimesni pasėlių augimo ir nokimo sezonai. Šiaurės Afrikoje dažniau pasikartojantis sausras ir spartesnis Saharos plitimas pietų linkui. Indijoje, Bengalijoje, Pietryčių Azijoje — nepastovūs orai, dažnėjantys monsunų lietaus periodų sutrikimai,

LENKAI FALSIFIKUOJA ŽALGIRIO MŪŠIO EIGĄ

Lenkų spaudos pranešimu, Lodzės dailininkas plastikas Andriejus Klein Marienburgo (Maliurburgo) pilies muziejaus užskaitas per aštuonis mėnesius pagaminio Žalgirio mūšio miniatiūrinių panoramą. Visas mūšio "teatras" su laukais ir miškais užima dvylikos kvadratinio metrų plotą. Kovojančių armijų dalyviai, visas tūkstantis cinių figūrėlių, yra iki trijų colių aukščio; kai kurios figūrėlės "atpažįstamos" kaip tai Zaviša Juodasis, Zbiška iš Bogdanos ir kt. "Tik trūksta didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto, nes nežinia, kur jis buvo toje mūšio fazėje, kurią pavaizdavo Lodzės plastikas", rašo Chicago lenkų laikraštis Dziennik Związkowy. Kleino konsultantas buvęs profesorius daktaras Andrzej Narolski, viduramžių kariuomenių istorijos specialistas.

Tam lenkui dailininkui Kleinui ir jo patarėjui tikėtų anekdotas apie muziejaus lankytoją, kurs grįžęs namo nupasakojo muziejuje matęs visokių mušėlių, svirplių ir tarakonų, o paklaustas apie dramblių, prisipažino jo nepastebėjęs... j p

PIRČUPO RAUDA

Vai tai sudegė, tai supleskėjo visos sodybėlės, tai ir prarijo ugnies marelės mūsų brolelius, aukštus uoselius, tvirtus medelius, vai tai ir paskendo karštoje liepsnelėje mūsų sesutės, baltos liepelės, mergelės lelijėlės... Tai kartu degė, kartu sūsmilko senos močiutės, žilos obelėlės, prie jų priguldo seni tėveliai, pasivėgluosneliai... Ir neaplenkė liepsnų liežuvių nė mažų vaikelių, trapių kūdikėlių, dar ir be žingsnelių, tai dar ir be žodelių... — 1944.VI.8 Pirčiupyje, Vilniaus krašte, vokiečiai sudegino 119 žmonių (69 vaikus, 29 moteris, 21 vyrą) už tai, kad sovietų partizanai nušovė du vokiečių karius.

— Ar tu kada nors matėi arklių, kurio galva ten, kur turėtų būti uodega?
— Ne.
— O aš mačiau.
— Kurgi?
— Garde. Jis stovėjo uodega į edžias, o snukiu lauk.

● Jei tikrai myli, nepasileisti bėgti, pamačiusi pirmą žmogaus trūkumą, o jį padrasinsi, padėsi jam išbėgti iš klaidų sietuvos. A. Mindz

vienur liūtyt ir potvyniai, kitur sausra.
Pagyvensim — pamatysim. J. Pr.

Prof. Dr. agr. Jurgis Krikščionas

MONOGRAFIJA

Redagavo Juozas Audėnas

2

Štai vieną kartą įsigėręs pažįstamų ir nepažįstamų ratelėje Mykolas pradėjo pasakoti apie carienę Kotryną, be kita ko, pavadindamas ją paleistuve. Apie tai greit sužinojo ir tie, kuriems nereikėjo žinoti. Iškelta byla. Mykolas, sužinojęs kas prasitarė, jį prikalbino nepažinti kaltinamojo ir teisme pasakyti, kad "čia ne tas". Į teismą Mykolas nuvyko persirengęs apsilėdusiu ūkininku, su klumpėmis, miline... Išsisuko. Liudininkas griežtai tvirtino, kad pašauktasis atsakovas ne tas, kuris įžeidė caro giminę. Esą, anas buvo poniškas, o čia — koks muzikas. Bylą nutraukė.

Vienais metais (galėjo būti 1902-rais ar 1903-čiais) apylinkėje visai neužderėjo bulvės. Vienas valstiejaus dvarininkas, bene Pašlauskas, importavo iš kažin kur kelis vagonus bulvių... tikėdamasis jas parduoti ir pataisyti slyjančius savo dvaro finansinius reikalus. Buvo suaukta valstiejaus sueiga ir ten, be kita ko, paraginta pirkti iš šito dvarininko bulves. Gal kitų paskatintas (mat, geriau kalbėjo rusiškai), Mykolas išėjo į priekį ir pareiškė, jog nesą taip bloga, kad ūkininkui reikėtų bulves pirkti: jis daugiau valgysias duonos, mažiau bulvių šersias gyvuliams ir išsilaikysias.

Tai užrūstino dvarininką, kuris pažinojo vieną įtakingą, taip pat į Mykolą šnairuojantį asmenį — parapijos kleboną Bairiūną (oficialiai Beinar - Beinorovič, kilusį iš stambaus ūkio, kurio giminė kildino save iš Lietuvos didikų). Mat, Mykolas, nors lankė

bažnyčią ir, kaip "ponams" derėjo, buvo įsitaisęs savo suola, bet, klebono nuomone, jau kokie 25 metai nė jo išpažinties. Taigi tas dvarininkas ir klebonas, dar prisikalbinę valstiejaus viršaitį M. Batutį, surašė ir padavė gubernatoriui skundą, kad Dvylikų kaimo gyventojas Krikščionis "buntavoja" valstijai.

Apie tą skundą sužinojo vienas seniūnas, tolimesnis Krikščionų giminė (vėliau Jurgio krikšto tėvas) T. Kemežys. Kad ir įpareigotam tylėti, jam, doram ir stambiam ūkininkui, matyt, sąžinė nedavė ramybės, ir jis išpėjo Mykolą apie tai, kas dedasi už jo nugaros. Gi Mykolas žinojo, kad už tai jam gresia be teismo administracinė bausmė — ištėrimimas. Greitai raitas apklėkė įtakingesnius valstiejaus ūkininkus, surinko iš jų parašus, kad Mykolas Krikščionas esąs ramus žmogus, nieko nekirsinaš, o bulvių reikalu jis kalbėjęs ūkininkų įgaliotas ir t. t. Netrukus jis gavo iš gubernatoriaus atsakymą, kad jo byla nutraukta.

Mykolo didžiavimasis pailiustruoja kad ir šitos pavyzdėlis. Kartą Mykolą sutikęs klebonas (ne Bairiūnas, kitas) ir pasisakė girėdėjęs, kad šis labai gražiai išpuošęs savo "pakajus". "Mačiau gražesnių", atsakė Mykolas. "O kur gi?" — paklausęs klebonas. "Kaukaze, pas kunigaikštį Daškovą". Matyt, jis būdamas kariuomenėje, tvarkydavo kunigaikščio sąrgybą.

Mykolas Krikščionas mirė jau nepriklausomoje Lietuvoje, 1923, ar 1921 metais. Paliko 3 sūnus ir dukterį.

Jurgio tėvas

Matas Krikščionas gimė 1818 metais rugpjūčio mėn. Ašmintoj. Skaityti, rašyti ir melstis iš maldaknygės išmoko pas daraktorių Dambrauską. Paskui, būdamas kokių 15 metų, lankė Prienų pradžios mokyklą.

Mat, vyresnysis brolis Mykolas, tuo metu tarnavęs rusų kariuomenėje, iš Kaukazo atsiuntė laišką, ragindamas mokyti rusiškai, esą bus lengviau kariuomenėje.

Jaunas būdamas, Matas pergyveno visus kaimo jaunūolių būdingus rūpesčius, vargus ir džiaugsmus. Vėliau savo vaikams pasakodavo apie arklionių nuotykius ir įdomybes. Naktiai arklus jodavo į galulaukius (tarpšlaites) prie Bagrenio dvaro žemės. Iš anksto susitardavo, kas atnešė lašinių, kas duonos, kas degtukų, keptuvę ar kt. Drąsesnieji nusilindavo į Bagrenio dvarą, pavogdavo žąsį, parsinešė į "stovyklą" aptepdavo šlapiu moliu ir žarijose keptdavo. Sudžiuvusį molį nuo iškepusios žasies lupant, nusilupdavo plunksnos ir pūkai. Tada puotaudavo.

Nors Matas nebuvo vyriausias, tačiau aplinkybės taip susidėjo (kiti broliai buvo rusų kariuomenėje), kad ūkio valdymas atiteko jam. Tačiau, norėdamas teisėtai paveldėti tėvų ūkį, Matas turėjo išmokėti. Broliams ir seserims dalis.

Tas laikotarpis ir buvo pats sunkiausias. Bet Matas "išvežė". Vyriausiąją brolių Mykolą aprūpino žmonos Agnės atsiesta pasoga (15 margų žemės Dvylikų kaimė). Vėliau Mykolas vedęs Agnės sesrį, gavo dar 15 margų ir susidarė sau padorų ūkį. Trims seserims ir broliui Motiejui išmokėjo pinigais. Kada bebuvo likę jauniausio brolio ir jauniausios sesers dalys, nors ir labai skųlų bijodamas, vieno Prienų kunigo įkalbėtas, pasiskolino iš jo 400 rublių, nes, skirstantis kaimui į viensėdžius tiek reikėjo sumokėti už pasilikiną vietą ir pasilaikymą sau kaimavietės. (Beje, kai kitą rudinį, 1887 metais, tėvų sutikęs anas kunigas paklausė, kada bus gražinta skola, Matas skubiai pardavė grūdus ir kitą savaitę skolą su procentais sumokėjo. Po

to davė sau žodį iš kunigų niekad nebesiskolinti. Tą žodį jis ir išlaikė).

Iš viensėdžių nusikeliančių ūkininkų Matas nusipirko visus jų turėtus sodelius, tad per visą jo žemę, iš vakarų į rytus, tiesėsi obelys ir kriaušės. Tie sodeliai ilgainiui išnyko. Vieni medžiai nyko patys, dėl senumo, kitus, kurie buvo blogesnės rūšies, tėvas pats naikino, o ir iš likusiųjų bėdos būdavo daugiau, negu naudos. Mat, naujakuriai, viensėdžiai, nespėję sodų išsiauginti ir dvaro samdiniai įsėdavo į tuos sodus, labai išmindydavo pasėlius.

Sodybą supo ir savasis nemažas sodas. Visi šeimos nariai ir samdiniai juo laisvai naudojosi. Nors kaimynai Matui patardavo sodą išnuomoti, ir tuo tikslu daug žydelių atsilankydavo, bet tėvas sodo nenuomojo.

Matas Krikščionas ūkininkavo neblogai ir, kiek leido jo žinios ar ištekliai, stengėsi būti pažangus (Tie ištekliai pasidarė gana menki, kad reikėjo ištektin tris dukteris ir keturis sūnus išleisti į mokslius).

Matas pats pirmas kaimo pradžioje sėdė dobilus. Kaimui nepatiko, kad Krikščionas, lyg koks dvarininkas, augina dobilus. Liepė skerdyti juos nuganyti. Krikščionas patraukė kaimą į teismą ir bylą laimėjo.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE

DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

JOS VISAD RAŠO

TEISYBĖ

DR. ANNA BALIJONAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJĄ
Tel. 695-0533
Fox Valley Medical Center
866 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEmlock 4-5849
Rezid.: 383-2233
OFISO VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais, 1-7 val.
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, trečiadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais, 9-12 val.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius.
1936 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 8-9 darbo dienas ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2723

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

TEL. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 561-4605 ir 489-4441
ODOS LIGOS — CHIRURGIJĄ
OFISAI:
2403 W. NORTH AVE.
(Prie Western Ave. kampo)
3214 No. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818

Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJĄ
2456 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį, penktadienį 9-12 val. vak. Šeštadienį ir sekmadienį nuo 9-12 val. vak. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonais HE 4-2123. Jei neatliepia, tai telefonais GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai — Protezai, Med. Bandai. Speciali pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-12. 2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: Prospect 6-5084

BUY U.S. SAVINGS BONDS
WHERE YOU BANK OR WORK

ATSIŪSTA PAMINėti

Petras Maldeikis: MYKOLAS KRUPAVIČIUS. Monografija. Išleido Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Monografijos rėmėjai: a. a. kun. Vincentas Slavinas ir Prelato Mykolo Krupavičiaus Paminklui Statyti Komitetas. Knygos viršelis dail. Petro Aleksos. Spaudė "Draugo" spaustuvė 1975 m. Chicagoje, 494 psl., solidi, techniškai gerai padaryta knyga su prelo fotografiniu knygos pradžioje ir dailininko pieštu paveikslu viršelyje, ir dar keliomis nuotraukomis iš prelo visapusiškai veiklaus gyvenimo nuo ankstybos jaunystės (gimė 1885 m. spalio 1 d. Balbieriškyje, Suvalkijoje) iki mirties 1970 m. gruodžio 4 d. Chicagoje.

Gaila, kad nesulaukė šių metų: ateinantį rudenį spalio 1 d. būtų sulaukęs savo garbingo amžiaus 90 metų sukakties ir

GRADINSKAS
ISMATUOK LANGĄ
ir iš karto nusipirksi
ORO VESINTUVĄ
2512 W. 47 ST. • FR 6-1998
Sėkm. ir treč. uždaryta.

GELES VISOMIS PROGOMS
Beverly Hills
GELINICIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
grausiosios geles ir vainikais ant
grybų papuošimui ir sezoninės
kapams geles.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 566-1220

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KALNA
R. ŠERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIOJOS ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 11:30-12 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telefonai: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense against the careless use of fire. So please follow Smokey's ABC's: Always hold matches lit cold. Be sure to drown all campfires, eat the ashes, and drown them again. Crush all smoking dead ends.

Please! Only you can prevent forest fires.

savo monografijos, kurią P. Maldeikis, iš profesijos pedagogas ir pedagoginiais, psichologiniais, kultūriniais ir politiniais klausimais lietuviškoje spaudoje pasireiškęs, atrodė, yra šį didelį darbą pilnai tinkamai atlikęs, arti trims dešimtims tūkstantų padedant.

Teisingai autorius savo kuliame knygos įvadė rašo, kad "Plačiai bei šakotą Krupavičiaus asmenybę nelengva suprasti, kaip nelengva ir jam prilygti. Dar sunkiau jį įvertinti, nes teisti — tai būti aukštesniu. Šių žodžių autorius kukliai prisipažįsta, kad jis nesima to uždavinio. Šis darbas yra tik nepilnas Krupavičiaus veikimo komentaras, turįs tikslą peržvelgti jo darbus ir santykius su kitomis politinėmis grupėmis jo paties pažiūrų šviesoje".

Knygos turinys padalintas į šešias dalis: 1. Savo kelio beišėjimas; 2. Nepriklausomybės aušroje; 3. Valstybininko keliu; 4. Politikas atsargoje; 5. Išėjimo kovų fronte, ir 6. Krupavičiaus veiklos versmės. Kiekina dalis dar padalinta į kelis ir keliolika skyrių. Pavyzdžiui Trečioji dalis apima sekančias temas: I. Nepriklausomą Lietuvą atkuriant; II. Krikščioniškosios demokratijos vadas; III. Parlamentinės daugumos vadas; IV. Krupavičius ir žemės reforma Lietuvoje; V. Rinkimus pralaimėjus; VI. Demokratiją Lietuvoje laidojant; VII. Kovoje dėl demokratinio režimo atstatymo. Kaip iš knygos turinio, taip iš tekstų matyti, kad savo pašaukimu pasirinktai profesijai — kunigystei jis mažiau laiko ir jėgų skyrė kaip savo iš tikrųjų meilės pasirinktai sužadėtojai — lietuvių tautai ir jos išsikvėtojai ir susikurtai Lietuvos valstybei.

Teisingai apie šį didį lietuvių sakoma, kad jis priklausė visai lietuvių tautai. Tai evoliucijos laimėjimas. Būdamas savo partijos — Krikščionių demokratų frakcijos "spykeris" Steigiamajame Seime ir kituose seimuose, jis neatsirėdė visų lietuvių atstovų; turėdamas labai aiškia dideją ir pavydėtina iškalbą jis nesigailėjo "traukti per dantį" kitų partijų ir frakcijų žmonių. Bet praktiškame valstybininko darbe jis buvo ir tolerantas ir sukalbamasis, ką parodė jo veikla Lietuvos žemės reforma vykstant. Baigiant dar, kaip lektorių iš knygos autorius: "Krupavičius neiškilo kurių nors palankių aplinkybių dėka. Į įvairias tautinio bei valstybinio gyvenimo funkcijas jis stojo tik ateidamas su geriausiu tuo metu atitinkamiems reikalams sprendimui ir pasiryžimu atlikti laiko ir įvykių statomus uždavinius. Jo gyvenimas ir darbai nebuvo nuolatinis klimas aukštyn, o greičiau nuolatinė kova su laimėjimais ir pralaimėjimais. Per visą darbingo gyvenimo dalį jis buvo politinių kovų centre, nors ilgą laiką ir jokių politinių pareigų neidamas ir jokių politinių funkcijų neatlikdamas".

Albinas Baranauskas: RUDENYNYS IR PAVASARIAI arba UŽPLYNIŲ PULTINEVIČIUS NAME IR SVETUR. Nepasakyta romanas ar novelė, tik pažymėta, kad I dalis, taigi tokių dalių bus daugiau. Knygą prašoma "paminėti ir parecomuoti". Deja, tenka tenkintis tik viena puse — paminėti, nes redakcijoje šią gadinę nėra, kad specialiai vienas "Stabo narys" tik knygas skaitytų.

Baranausko "Rudenys ir pavasariai" yra naujausias Lietuvos Knygos Klubo leidinys 360 puslapių, kainą \$6, "Copyright by the Author". Tekstas baigiamas žodžiais "Pirmos dalies pabaiga". Aplankas pieštas dail. V. O. Virkau.

Albinas Baranauskas kaip rašytojas nebe naujokas. Jis jau anksčiau išleido du novelių rinkinius: "Sniego platumos" (1956) ir "Kalvos ir lankos"

CICERO

CICERO MOKKLA
PINIGŲ NEGAVO

A. Markelis rašo "Drauge" 1975 m. gegužės mėn. 10 d. numerio 110, kad Ciceroje veikė dvi bendruomenės.

Gaila, kad jis "nerašo", kas kaltininkas tų dviejų bendruomenių atsiradimo. Argi jis neprikisio pirštų prie bendruomenės skaldymo tą gėdingą Verbų Sekmadienį? Jau praėjo beveik ištisi metai ir 2 mėnesiai.

Labai įdomu žinoti, iš kur jis žino, kad reorganizuotoji bendruomenė yra tik 60 žmonių, o jų — 350 registruotų narių. Tur būt jam skaičiai susimaišę.

Toliau rašo: Vasario 16 d. proga surinkta 1700 dol. aukų LB, S. Kudirkai 500 dol. ir liuanistinė mokykla per tūkstantį dol. Jam trūksta žinojimo, kiek dolerių surinkta liuanistinė mokykla, ar nemokėjo suskaičiuoti.

Cicero liuanistinė mokykla negavo tų surinktų aukų virš tūkstančio dolerių iš p. A. Merklio vadovaujamos bendruomenės. Kodėl taip melagingai skelbiama "Drauge", apgaudinėjant visuomenę?

Minėtos aukos reikalu buvo kreiptasi į Liuanistinės mokyklos tėvų komiteto narius ir išdėdinti, iš kurių sužinota, kad jie nieko nežino apie virš 1000 dol. gautų iš p. A. Merklio.

Užklausti komiteto nariai labai stebėjosi, kad tokios žinios yra atspausdintos "Drauge".

(1959), o už romaną "Karklupėnuose" 1965 m. laimėjęs "Drauge" premiją. Naujausioji knyga apie "rudenius ir pavasarius" yra jau ketvirtoji knyga, o penktoji yra poezijos rinkinys "Pasaga ir vyšnios". "Rudenų ir pavasarių" pažadėtos dar dvi dalys.

Liet. Enciklopedijoje apie Baranauską ir jo kūrybą be kt. pasakyta: "Savo kūryboje Baranauskas yra ištikimas tėviškos apylinkių gamtos ir žmonių vaizduotojas. Plačius peizažus, smulkias detales ir personažų portretus jis piešia impresionistiniu būdu, tačiau jų kontūrų neištirpindamas šviesos murgėjime, o labiau linkdamas į blaių, giedrą, bet spalvingą realizmą". Panašiai galima apibūdinti ir čia leidžiamą kūrinio kūrinių pradžia, tik su tuo skirtumu, kad vaizdo platumas čia yra didesnis, nes apima ne tik Lietuvos kaimą, bet ir Amerikos lietuvių gyvenimą, ir tuos įvykius, kurie buvo tarpe jų.

J. Pr.
SKAITYK TATS IR PARAGINK
KITUS SKAITYTI
NAUSIENAS

Zarasiškių klubas

Zarasiškių posėdis
Praeitą sekmadienį, birželio 1 d. Blekių namuose buvo suauktas Zarasiškių knygos komisijos posėdis. Komisijos pirmininkas Petras Blekys atidarė posėdį, pakviesdamas Miką Šileikį pirmininkauti. Sekretoriavo Jonas Adomėnas. Neatvyko Anatolijus Lakas ir Petras Santaras. Lakas buvo susirgęs, o Santaras buvo įsipareigojęs kitur.

Po pirmininko pranešimo paaiškėjo, kad iki šiol mažai kas buvo padaryta. Tikėtai du nariai pridavė rankraščius knygai. Po ilgesnių svarstymų buvo priimta išvada, kad reikia sudaryti provizorinę redakciją, kuri susisiektų su klubo nariais ir ragintų juos paruošti medžiagą. Zarasiškių klubo visuotiniame susirinkime daug narių pasižadėjo bendradarbiauti. Nutarta pakviesti rašyt. Anatolijų Kairį užimti vyriausio redaktoriaus postą.

Dabar provizorinę redakciją sudaro: A. Lakas, Steponas Juodvalkis, Natalija Šantarienė, Petras Santaras ir Mikas Šileikis. Jie yra įpareigoti pabaigti kontaktą su klubo nariais. Jie bus tie ryšiniai, kad knygos leidimo darbas judėtų.

Šiais metais Zarasiškių klubui sueina 40 metų nuo jo įsteigimo 1935 metais. Klubas šią sukaktį minėdamas nutarė išleisti knygą apie zarasiškius bei Zarasų kraštą. Rodos, buvo lengva nutarti, bet nėra lengva darbą atlikti. Knygai reikalinga informacinė bei istorinė medžiaga ne vien apie klubą, bet ir plačesnės reikšmės.

Šis atsakingas darbas priklausys nuo narių, redaktorių arba redaktoriaus tautos bei sugebėjimo knygą išleisti. M. Šil.

LONDONE MIRE
P. BULAITIS

Gegužės 31 d. mirė gerai pažįstamas ir žinomas ne tik Anglijoje, bet ir Amerikoje, lietuviškos dirvos purentojas a. a. Petras Bulaitis.

Velionis gimė 1895 m. balandžio 19 d. Aradnikų k., Beržniko valsčiuje, Seinų aps. Buvo žymus visuomenininkas, uolus organizatorius ir laikraštininkas. Mokėjo su visais gražiai sugyventi, pagerbti kito nuomonę ir parodyti taurumo ir pakantus pavyzdį.

Iki išsklaidymo į amžinybę, visą laiką dirbo lietuvišką darbą ir sielotoji tėvynės nelaimėmis. Plačiau bus pranešta po velionio laidotuvių.

V. Vytenietis

Jis vienas iš nedaugelio, o gal ir vienintelis, tais laikais tikėjo lietuvių tautos išsivadavimu.

Vincas Mykolaitis-Putinas
apie V. Kudirką

PADĖKA

Po sunkios vėžio ligos 1975 m. gegužės mėn. 6 d. mirė mano mylimas vyras, mūsų mylimas tėvelis, brolis, uošvis ir tėvuks

A. A.

JUOZAS NAUJOKAITIS

Palaidotas gegužės 10 dieną Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Siuo skaudžiu ir liūdną mūsų gyvenime laiką patyrėme daug nuosirdumo ir draugiškumo iš a. a. Juozo, mūsų giminių Lietuvoje, draugų ir pažįstamų Chicagoje ir Kanadoje.

Negėdama visiems padėkoti asmeniškai, norime išreikšti mūsų nuosirdų dėkingumą per spaudą. Dėkojame visiems, kurie a. a. Juozą lankė namuose ir ligoninėje. Dėkojame visiems taip gausiai atsilankiusiems į koplyčią ir dalyvavusiems laidotuose.

Mūsų padėka gerb. kunigams už maldas koplyčioje, šv. Mišias ir apeigas kopinėse.

Dėkojame visiems už taip gausias aukas šv. Mišioms, Lietuviškos organizacijos ir už geles.

Dėkojame visiems, pareiškusiems mums užuojautą žodžiu, laiškais ar per spaudą.

Mūsų padėka p. J. Bacevičiui — už atsisveikinimo žodžius koplyčioje.

Reikiame padėkoti karsto nešėjams, palydėjusiems a. a. Juozą į amžino poilsio vietą.

Mūsų Padėka Laidotuvių Direktorijai p. Petkui ir jo talkininkams už nuosirdų ir rūpestingą patarnavimą šiuo skaudžiu momentu.

Dar kartą visoms ir visiems mūsų begalinė padėka. Jūsų parodytas draugiškumas ir nuosirdumas ilgai pasiliks mūsų atmintyje.

Žmona, sūnus, dukterė, uošvis, mairi, broliai, seserys, anūkai ir giminės.

SVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Tikiėjimas be darbų yra numiręs". — Jok. 2:20.

Jei girdėjome, matėme, ragavome ir gerėjome Dievo malonėmis, o dar neturime noro pasiųsti ir tarnauti Viešpačiui, tai jau aišku, kad esame nesveiki dvasiškai ir arti pražūties. Bet jei mūsų širdys yra pilnos karštos Dievo meilės, ir jei įvertiname jo išganymo planą ir turime karštą norą garsinti linksmausias žinias ir vesti kitus į tikrąjį tikėjimą, tuomet galime džiaugtis. Galėjome pastebėti, kad Jėzus ypatingai mylėjo uoliuosius ir energingiausius apaštalus, Petrą, Joną ir Jokubą, ir neabejotina, kad jis taip pat mylėjo ir tebemyli ir Apaštalą Povilą. "Todėl mes trokštame, kad kiekvienas iš jūsų iki galo rodytų tą patį uolumą pilnam vilties tikrumui pasiekti."

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAKROMO VISTA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

TEL.: YARds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI
MAS DIENĄ
IR AKTĮ.
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWCZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YARds 7-1911

KATALIKŲ REIKALAUJA TEISIŲ ARKIDIOCEZIJŲ

Chicago katalikų moterų grupė, pavadinta Chicago Catholic Women, pravedė seserų vienuolių ir pasauliečių moterų apklausinėjimo ir praėjusį sekmadienį Holy Name katedros auditorijoje sušaukė susirinkimą, kuriam kardinolas Cody nedavė leidimo. Po susirinkimo, moterų grupė kreipėsi į patį kardinolą, skatindamas nedelsiant imtis žygių pakeisti Chicago katalikų bažnyčiose sąlygas, kuriomis sistematingai moterys išjungiamos iš dalyvavimo bažnyčios veikloje. Sesuo vienuolė Teresa Maltby, kalbėdama 25 moterų grupės vardu, kaltino arkidieceziją, kurioje mažiausiai pusė narių yra moterys, nepažįstančios jokių taisyklių, kad moterys galėtų dalyvauti arkidiecezijos bažnytiniame gyvenime, kaip tai Catholic Charities katalikų televizijos programose ir t. p.

Kiekvienai katalikiškai įstigai vadovauja kunigas, pasakė vienuolė Teresa. Dviem atvejais darytos pastangos megsti ryšius tarp moterų ir arkidiece-

zijos nuėjusios niekais. Vieną grupę — Seserų Patariamąją Tarybą kardinolas suignoravęs. Antroji grupė — Urban Apostolate of the Sisters dar šį mėnesį likviduojama, kadangi arkidiecezija jos veiklai nepaskyrė jokių lėšų. Ypač nemalumu esą tai, kad vienuolių vikariatų tvarko vyras, kuomet vienuolių 70 nuošimčių sudaro moterys, kad parapijų finansų komitetus visu 100 nuošimčių sudaro vyrai kunigai. Reikia baigti diskriminaciją ir paruošti planą tokiai padėčiai pataisyti, pasakė sesuo Teresa. Kitų klausimų tarpe susirinkime aptartų moterų kunigų ir negrįžusių bažnyčiose diskriminacijos klausimai.

MESTI RŪKYTI NĖRA PERVERLŲ PASVEIKTI

New Jersey patologas Dr. Oscar Auerbach pateikė įtikinamą argumentą, kad iš sveikatos atžvilgio niekuomet nevertu mesti rūkyti.

Kalbėdamas trečiojo pasaulinėje rūkymo ir sveikatos klausimais konferencijoje New York'e Dr. Auerbach pareiškė, kad buvusius rūkiojus, metusius rū-

kyti, ištyrus rasta, kad bronchų vamzdelių vidaus "pamušalai", kuriuose vėžys dažniausiai prasideda, patys užgydo rūkymo padarytą žalą.

Dažnas senas rūkiojus teisingai, sakydamas, kad žala jau padaryta, tad nebeverta mesti. "Faktai yra visiškai kitoki negu toks rūkiojų teigimas. Daryti eksperimentai su šunimis parodė tikrą faktą, kad cigarečių rūkymas sukelia plaučių vėžį. Tik metams praėjus nuo metimo rūkyti, sumažėja pavojus gauti plaučių vėžį, o po šešių ar dešimt metų galimybės gauti vėžį beveik tokios kaip ir nerūkantiems. Metus rūkyti ir galimybės gauti chronišką bronchitą ar emfizemą taip pat sumažėja.

GEDOS DEMĖ

Demokratiškiausias Pietų Amerikos kraštas — Urugvajus — visi, net ir tie, kurie griovė tą šalį, turėjo neribotą laisvę.

1925-38 met. ten įsikūrė apie 5000 Lietuvos piliečių, emigrantų iš Lietuvos. Jų tarpe buvo apie 1,500 Lietuvos žydų, bendravusių su Urugvajaus lietuviams.

Urugvajun atvažiavusieji lietuviai įsisteigė tris, ryškiai besiskiriančias organizacijas. Ten buvo įsteigtas socialinės krypties Kultūros klubas, komunistinis Lietuvių Centras ir Lietuvių jėzuitų vienuolynas, šalia kurio susispietė kelios tautiniai patriotinės draugijos. Lietuviai, palyginant nedidelį jų skaičių, buvo veikliausia užsienyje veikianti mūsų tautinė grupė.

Bet netrukus ir lietuvius žeminančios veiklos. Ta darba visą laiką vedė komunistinis Lietuvių Centras, besivadovaujamas neribota laisve. Jie piktą savo darbą varė per spaudą, radijo bangas ir per vadinamus aktyvistus, keikė Urugvajaus valdžią. Veikdami kartu su Urugvajaus komunistais, jie griovė tos šalies gerbuvį.

Esame girdėję, kad Urugvajaus komunistai, partizanai klausios organizavę, plėšė bankus, turtingas žmones, grobdami užsienio diplomatus ir užsienio firmų vadovus, reikalaujanti didelės išpirkimo sumos arba žudydami juos.

Urugvajaus valdžia buvo priversta pavartoti net karo jėgą, kad suvaldytų komunistų "Tupamarų" veiklą ir uždraudė komunistų partijai veikti Urugvajuje. Deja, buvo palikusi neudarytas kelias mažytes organizacijas, jų tarpe ir Lietuvių Centrą. Neudarė, bet, matoma, sekė jos narių veiklą, o kai nutatė, kad jų veikla kraštui yra naudinga, tai praėjus savaitę Urugvajaus prezidentas Juan Maria Bordebarry pasirašė de-

SHARON EILEEN SAVICKAITĖ.

Illinojaus senatoriaus Prano Savicko dukra, gyv. Marquette Parko apylinkė, šimtą baigia Lourdes aukštesniąją mokyklą ir yra pasirodysio testų studijos toliau. Šalia kasdieninių mokyklos įsipareigojimų, ji aktyviai dalyvauja jaunųjų — Junior Achievement organizacijoje ir pasvėnčia savo laisvas valandas, padėdama parapijos sekmadieninėje mokykloje. Jos vyresnė sesutė Linda debiutavo Gintaro baliuje 1974 metais.

kretą, kuriuo buvo uždarytas komunistinis Lietuvių Centras ir nusavintas visas jo turas. Nustatyta, kad tas centras tarnavo užsienio valstybei, iš kurios gaudavo didelę materialę paramą.

Urugvajaus Lietuvių Centro uždarymas nuskambėjo visoje Pietų Amerikos spaudoje. Gėda mums, lietuviams, kad komunistai valkioja mūsų vardą niekšiška savo veiklai slėpti.

K. R.

Vladas Rasčiauskas grįžo iš Vilniaus

Vladas Rasčiauskas, besikraudydamas po įvairias valstybes, kad galėtų nustatyti dabartinės turistinės sąlygos, buvo nuvažinęs į Vilnių, pasimatė su savo giminačiais bei keliais senais pažįstamais ir praėjus savaitės pradžioje jau sugrįžo į Chicago.

Rasčiausko vadovaujamas kelionių biuras šią vasarą bus labai užimtas. Jis siūnčia žmones į įvairias pasaulio vietas, atstogoms praleisti ir naujos gamtos bei žmonių pamatyti. Jis taip pat siūnčia didoką ekskursijų skaičių ir į Lietuvą. Viena ekskursija jau Lietuvoje, o sekmadienį Josephine Milleriūtė jau išslydė antrą turistų grupę į Vilnių.

Iš kelionės grįžęs ir kiek pailsėjęs Vladas Rasčiauskas bus užsukęs į Naujienas. Jeigu laikas leis, tai jis ruošiasi parašyti paskutinį savo kelionių įspūdžius.

Jis atvedė į Naujienas viešnią australietę — Rožę Klimienę. Kai Rasčiauskas buvo Australijoje, tai jis buvo apsisostojęs pajūryje esančioje didelėje Klimų rezidencijoje. Klimienė buvo Vilniuje, aplankė senus savo pa-

HELP WANTED — MALE

Darbininkų reikia

ORNAMENTAL IRON AND STEEL
FABRICATION SHOP
NEEDS STAIRMAN
AND STRUCTURAL MAN
Steady. Full time.
Wheeling Area.
Phone: 459-0660

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų reikia

PROFESSIONAL COUPLE and 2 year boy need live-in housekeeper 5 1/2 days per week. Permanent. Chicago near North. Own room and bath. Good salary. References required. Must speak English. 943-8273
evenings and weekends.

žįstamus, o vėliau buvo nuskridusi į Kanadą, kur pasimatė su ten įsikūrusiais ir gražiai gyvenančiais giminačiais.

Rasčiauskas parodė Klimienę Naujienas ir idomesnes Chicago vietas. Pabuvusi kelias dienas Chicagoje, Klimienė per Havajus rengiasi skristi tiesiai į Melburną ir namus, pas šeimą ir vaikus.

TRUMPAI

— A. a. Paulius Marcinkus, 22 metų amžiaus, vysk. Pauliaus Marcinkaus sūnėnas, tragiškai žuvo praėjusį penktadienį ties 51-ma ir 14 St., Cicero. Jo motociklas atsimušė į važiuojančią mašiną. Bendrakeleivis Richard Swantish yra Loretto ligoninėje patenkintamam sveikatos stovyje. Apie mirtį duota žinia Romoje esančiam vysk. Pauliui Marcinkui.

— Toronte išėjo mėnesinis žurnalas "Speak Up" anglų kalba. Leidėjų grupę atstovauja Gillaras Urbanas. Žurnalas kainuoja \$5, nesurūšies su jokia partija ar srove, atstovauja tyliąja dauguma. Adresas: Speak Up, Box 272, Sta. B, Toronto, Ont. M5T 2W2, Canada.

— Pensilvanijos Lietuvių Diena šiemet bus rugpjūčio 17 d. Lakewood Park, Pa. Sudarytas komitetas iš dvasininkų ir pasauliečių, Elena Ambrozevičiūtė) išrinkta sekretore. Pagrindiniu kalbėtoju bus Simas Kudirka.

— Kanados Lietuvių Dienai rengti komitetas gavo iš federalinės valdžios \$3,300 paramos, nes ruošiamas I-j Kanados Lietuvių Dainų ir Tautinių Šokių šventė. Iškilmės įvyks spalio 11—12 d. Hamiltone. Rengėjai laukia Amerikos lietuvių, atvykstančių pavieniai bei ekskursijomis.

— Hamiltono D. L. K. Algirdo šaulių kuopa ruošia Joninių šventę birželio 29 d. "Giedraitis" stovykloje, šaudyklos aplinkoje. Liepos 5 d. ten bus karių veteranų išvyka.

— Martynas Kasparaitis iš Rockfordo išvyko gyventi į Downers Grove, Ill.

— Curie aukšt. mokyklos mokiniai dalyvavo Chicago Industrialio lavinimo darbų parodoje. Premijas laimėjo Jeff Mankus, Jonas Bikneris, Dave Valauskas ir Voldemaras Zukauskas. Tos mokyklos mokinė Julija Judickaitė dalyvavo Student Prince muzikinio scenos veikalo pastatyme.

— Dobilas Matulionis, Rice aukšt. mokyklos abiturientas, priimtas į US Military akademiją ir gavo valstijos stipendiją. Taip pat baigė mokyklą ir gavo stipendijas Jonas Jaugilas, Vytautas Razminas, Saulius Pleynys, Saulius Stankus ir Sigitas Vaznelis.

— Kostas Januška Balso direktorius ir JAV LB ir Balso valdybų narys po sunkios kau- lo operacijos gydosi Christ ligoninėje (tarp Cicero ir Pulaski 95 gatvė) 366 kambaryje. K. Januška ligoninėje teks išbūti ilgesnį laiką, o vėliau gydytis namuose.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAS MENESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road. Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

MORINIS BUNGALOW ant 43' sklypo. Centr. šildymas. 64-ta ir Whipple.

2 BUTŲ po 4 1/2 kamb. 17 metu. 30' sklypas. Centrinis šildymas kiekvienam butui atskirai. Tik \$43,000.
4 BUTŲ: 2 po 4, 2 po 3 ir 3 kamb. arčiau sklypo. 2 auto garažas. Centrinis šildymas. Geros pajamos, gera gyventi vieta.
10 BUTŲ MŪRAS. Naujas šildymas. Geros pajamos. Dideli kamb. arčiau.

ŠIMAITIS REALTY

Insurance. Income Tax
2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

— Feliksas Valys vadovauja Vancouverio lietuvių radijo programai "Gimtoji padangė".

— Visų rūšių namų apšildymo specialistas JOHN PUCETA. Telefonas 925-4661. [Sk.]

— Christian Anti - Communism Crusade rusiškas draugystės pietų pūbūvį šį antradienį, birželio 10 d., 6:30 val. vak. Holiday Inn, Hillside, Ill. Kalbės CACC pirm. Dr. Fred C. Schwarz apie atominio karo realias galimybes ir priežastis. Senato Internal Security komitetas neseniai išleido jo liudijimą apie partizanines kovas miestuose. Jis yra gerai informuotas apie lietuvių ir pabaltiečių reikalus. Norintieji dalyvauti pietuose ir paskaitoje vietas rezervuoja tel. 372-2205. Kaina \$6.50 asmeniui. (Pr).

— Chicago Lietuvių Taryba ruošia š. m. birželio 15 d. Jaunimo Centre bausių birželio įvykių minėjimą.

Programoje numatyta:
11 val. Tėvų jėzuitų koplyčioje pamaldos. Po pamaldų prie paminklo žuvusių dėl Lietuvos laisvės pagerbimas ir salėje akademija. Paskaita skaitys prof. M. Mackevičius, vėliau meninė dalis.

Lietuviška visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti. (Pr).

Didžiausias kelių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių katalikų Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (jaitaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

2nd Floor 3rd

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Telef.: RPublic 7-1941

NAMAI — VIENYBĖ IR ATEITIS

2 AUKSTŲ MŪRAS, puikūs 2x5 kamb. butai ir 2 kamb. sausam beis- mante, naujas gazu šildymas. Geras garažas. Arti mūsų. \$26,500.
PLATUS LOTAS su garažu. Arti Maria High. Pius.

GRAŽI 7 KAMB. MŪRO REZIDEN- CIJA, pušim iškaltas beismantas, 2 auto garažas su elektrinėm durim. Arti Maria High. \$28,000.

PUIKUS MŪRAS — 3 butai ir mai- sto krautuvė su inventorium. Šalia tuščias lotas, 2 auto mūrinis garažas. Brighton Parke. Sėimos nelaimė ver- čia parduoti viską už \$26,750.

3 BUTŲ 20 METŲ modern. mūras ir garažas gazu šildymui. Marquette Parke. \$37,500.

3 BUTŲ PUOSNUS MŪRAS, naujas gazu šildymas. 3 auto mūro garažas. Geriausia vieta Marquette Parke. — \$40,700.

PUSANTRO AUKSTO namas, 2 bū- tai, vienas dalnai nebaletas, už Mar- quette Parke arti Pulaski, ant 50 pėd sklypo. \$25,500.

PUIKIUS 5 KAMB. 15 metu Mūras. Art "Cool Aid" ir mūsų ofiso. — \$24,900

10 BUTŲ MŪRAS, naujas gazu šil- dymas, alum. langai, 60 pėdų lotas. 2 auto mūro garažas. Virš \$17,000 pa- jamų. Arti mūsų \$77,000.

VALDIS REAL ESTATE

2625 West 71st St. Tel. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIRŲS DRAUDIMAI NAMŲ IR NEKILNO- JAMO TURTO PIRKIMAS, PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Trenktu mieste ir užmiestyje naujus ir perstatu senus visu rūšių namo ap- šildymo pečius, air-conditioning, van- dens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

D E M E S I O

62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$60 pusvaldžių automobilio

Liability draudimas.

Kreipitis:

A. L. AURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE.

523-8775

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public.

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminių

išskvietimai, pildomi pilietybės pra-

šymai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nuda-

žomi. Darbas atliekamas sąžiningai

ir gerai, prityrusių darbininkų.

Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Do- vanos

visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

Elektroninės atminties kompiuteris — BEAMOS sveria du su puse svaro ir gali įrašyti į savo "atminties sandėlį" 32 milijonus informacijos "gabalių". Šis naujas kompiuteris pagamintas General Electric centre Schenectady, N. Y. Už naujojo aparato matosi senas, daug didesnis ir sunkesnis kompiuteris.

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJENOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtiną pareigą amžinam lietuviškos spaudos išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vėjus.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėris su okupantais ar jų įgaliojniais.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJENOS atstovauja tyliąja lietuvių dauguma žals pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos, net būtinios. Ne veltui, geros draugijos girdi Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komiteta JUBILIEJINIŲ metu proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvių pasakoti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išsivijios, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalių renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusel metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusel metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratai, JUBILIEJINIO vėjus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS _____

ADRESAS _____